

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 28 maart 2022

Notulen van de raadsvergadering van 28 maart 2022 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 4

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 41 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw B.C. Zandberg en de heer A. van Zevenbergen

Afwezig zijn 4 leden, namelijk: de heer T. Cicek, de heer M.J.P. Meeuwissen, de heer T.J. Vonk en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemiddag dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik mis nog enkele raadsleden, maar wellicht komen die in de loop van de middag nog wel binnen. Ik heet u allen van harte welkom nadat ik deze vergadering heb geopend. Een bijzonder welkom aan de gasten van de raadsleden en ook aan onze ambtenaren en vertegenwoordigers van de media, hartelijk welkom. Ook aan de mensen die vanaf een afstand deze raadsvergadering volgen. Ik heb berichten van verhindering ontvangen van de heer Meeuwissen. Hij is verhinderd. Mevrouw Zeegers is verhinderd als gevolg van het in quarantaine zijn. Dat geldt ook voor wethouder Kurvers. De heer Vonk is ook afwezig. Ik mis nog de heer Cicek en mevrouw Mohamed-Hoesein. Ik hoop dat die nog wel onderweg zullen zijn. Mijnheer Van Zevenbergen weet dat even niet. Ja, de stoel is leeg, dat zie ik. Aan het begin van deze vergadering geef ik graag het woord aan de heer Smet, die mij om het woord heeft gevraagd. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, vandaag zitten we voor het laatst bij elkaar in deze samenstelling. De afgelopen vier jaar zijn op een of andere manier echt omgevlogen. Jaren waarin wij allemaal keihard hebben gewerkt en ons regelmatig hebben afgevraagd: waar doen we het nu eigenlijk voor? In het artikel vanmorgen in het AD hebben twee raadsleden het hier ook over gehad. We liepen vaak op ons tandvlees, zeker de laatste twee jaar met corona. En toch ook allemaal, puntje bij paaltje, hadden we het denk ik niet

anders gewild, maar ik weet niet of ik voor iedereen spreek. Maar het waren ook vier jaren waarin eens te meer duidelijk werd hoezeer de democratie in zijn voegen kraakt. Hoe zwaar het soms is om raadslid te zijn. Ik verwijs opnieuw naar het artikel in het AD van vandaag. Niet alleen om die tijdsbelasting, maar ook om de verantwoordelijkheid in het proces rondom Wijk aan Zet viel mij ook het volgende op, en niet alleen de anderen zoals de EUR en de wijk- en gebiedsvertegenwoordigers. Zij wierpen ons vaak voor de voeten dat we te weinig aandacht hadden voor de wijken. Niet alleen anderen, maar ook wijzelf. We constateerden met elkaar dat het verwijt terecht was, maar dat we er simpelweg niet altijd de tijd en de ruimte voor hadden om meer aandacht aan die wijken te besteden. Voorzitter, komende woensdag treedt er een nieuwe raad aan en vandaag wil ik namens de gemeenteraad, namens het presidium, twee notities aanbieden aan de voorzitter van de gemeenteraad en vragen om deze notities door te geleiden naar de nieuwe gemeenteraad. De eerste notitie is al eerder genoemd. Dat is De wijkraden en de gemeente, aanbevelingen aan de nieuwe gemeenteraad hoe om te gaan met de wijkraadvertegenwoordigers. De tweede notitie is De versterking van de positie van de raad. In het najaar hebben we in deze raad een motie aangenomen, bijna unaniem, om de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren en we hebben gemeend om daar een aantal overwegingen en een aantal constatering te verzamelen en een aantal aanbevelingen te doen. Deze is ook in het presidium geweest. In het presidium is gesproken over het vormen van een werkgroepje, maar u zult wel begrijpen dat dat in de laatste periode voor het einde van deze raad niet meer gelukt is. Dus een van de aanbevelingen is om aan de nieuwe raad te vragen om een werkgroepje te formeren. Persoonlijk heb ik veel plezier hieraan gehad en ik wil het heel graag aan u overhandigen. Ik hoop met een zilveren schaalte.

De **VOORZITTER**. Dat staat achter u.

De heer **SMET** (gl). Alstublieft. En ik hoop dat u het wilt doorgeleiden aan de raad.

De **VOORZITTER**. Dat zal ik doen mijnheer Smet, hartelijk dank.

De heer **SMET** (gl). Ik heb nog een tweede ding. Afgelopen voorjaar hebben we er in de commissie Zorg, Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport een wedstrijd van gemaakt om duidelijke taal te spreken in de gemeenteraad. Ik mocht toen de Duidelijke Taalbokaal in ontvangst nemen. Ik vind dat dit een wisselbokaal is. Ik heb hem hier nog en ik hoop hem eigenlijk ergens in dit jaar te mogen overhandigen aan een van de nieuwe raadsleden. Hoe ze dat doen mogen ze zelf weten, maar alstublieft, maak er gebruik van. Ik denk dat het een goede nieuwe traditie wordt in deze raad.

De **VOORZITTER**. Het lijkt me handig, als we tegen die tijd weer een nieuwe kandidaat hebben dat u hem mag komen overdragen. Dat lijkt me een goed voorstel voor de nieuwe raad. Hartelijk dank mijnheer Smet. De documenten zullen worden doorgeleid richting de nieuwe raad.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 28 maart 2022

De **VOORZITTER**. Dan gaan we een aantal basisdingen doen die altijd aan de raadsvergadering verbonden zijn. Dat is de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van heden, 28 maart 2022. Ik stel u voor om akkoord te gaan met de voorgelegde agenda. Dat is het geval.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 3.1 3 februari 2022

3.2 24 februari 2022

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van 3 februari en 24 februari 2022. Kunt u zich vinden in de notulen? Die gaan we dan ook arresteren.

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 weken 8 t/m 12*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 4, mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd in de digitale doorlopende lijst van het lopende jaar, de weken 8 tot en met 12. Ik stel u voor akkoord te gaan met de voorgestelde wijze van afdoening. Dat is het geval.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

5.1 *De geheime bijlagen behorende bij de Voortgangsbrief Warmtebedrijf Rotterdam (22bb2682)*

5.2 *De Grondexploitatie 2022 van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard (22bb2733G)*

De **VOORZITTER**. Dan hebben we de bekrachtiging van de geheimhouding. Mevrouw Verkoelen, opgelet. Vaststelling geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet. De geheime bijlagen behorende bij de Voortgangsbrief Warmtebedrijf Rotterdam. Ik kijk graag of u zich kunt vinden in het voorgestelde geheimhoudingsverzoek van het Warmtebedrijf. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, zoals altijd zijn we daarop tegen en ik denk dat ik dat namens een aantal partijen zeg, de SP, Partij voor de Dieren. En de PVV is niet aanwezig.

De **VOORZITTER**. Ik noteer dat met de stemmen van 50PLUS, de Partij voor de Dieren en de SP tegen, de gevraagde bekrachtiging onder 5.1 is uitgesproken. Dan het volgende, ook onder de bekrachtiging geheimhouding, Grondexploitatie 2022 van de gemeenschappelijke regeling Nieuwe Reijerwaard. Zijn daar nog stemmen tegen? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, wij zijn tegen als Partij voor de Dieren en ik denk dat ik nu ook namens 50PLUS mag spreken. Ja, oké, ook 50PLUS.

De **VOORZITTER**. En voor de SP.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). En de SP natuurlijk.

De **VOORZITTER**. Met de stemmen van de Partij voor de Dieren, 50PLUS en de SP tegen heeft de raad de gevraagde geheimhouding onder 5.2 opgelegd.

6. *Verkiezingsaangelegenheden*

6.1 *Vaststelling rechtmatigheid verkiezingen*

6.2 *Onderzoek geloofsbrieven en besluit tot toelating leden gemeenteraad in nieuwe samenstelling*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu naar de verkiezingsaangelegenheden. De commissie verkiezingsaangelegenheden heeft u als gemeenteraad ingesteld. Daarna bespreken we tegelijkertijd het onderzoek naar de geloofsbrieven en het te nemen besluit tot toelating van

de leden van de gemeenteraad in de nieuwe samenstelling. Ik weet niet of u het wist, maar u gaat daarover. Ik geef graag het woord aan de voorzitter van de commissie verkiezingsaangelegenheden, de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik sta hier achter dat struikgewas. Maar ik richt me tot u voorzitter, achter dat struikgewas. Ah, dank.

De **VOORZITTER**. Volgens mijn systeem heeft u 28 minuten spreektijd.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nou, heeft u even?

De **VOORZITTER**. Neem het ervan.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter en leden van de raad. Op 14, 15 en 16 maart jl. hadden wij verkiezingen voor de nieuwe gemeenteraad van de stad Rotterdam en voor de 39 wijkraden die we nog niet zo lang geleden met elkaar hebben ingesteld. De commissie verkiezingsaangelegenheden, bestaande uit mijn collega's de heren Postma, Van Putten, De Roon en Van Zevenbergen en mijzelf, heeft in de aanloop naar die verkiezingen en tijdens die verkiezingen waargenomen op welke wijze de verkiezingen zijn verlopen en of die goed zijn verlopen. En ik kan u zeggen dat wij daarbij zeer goed ondersteund zijn door een aantal van onze dierbare collega's van de griffie, niet in de laatste plaats de heer De Bondt en de heer Lorijn, maar ook diverse andere medewerkers van de griffie die ons daarbij zeer goed ondersteund hebben. Wij hebben waargenomen en geobserveerd op welke wijze de verkiezingen georganiseerd zijn en ik kan u namens de commissie zeggen dat wij onder de indruk zijn van de wijze waarop dat in Rotterdam geregeld is. Op diverse manieren hebben wij vastgesteld dat er ontzettend serieus werk gemaakt wordt van een goed verloop van de verkiezingen in Rotterdam. Ik denk dat ik wel durf te zeggen dat wij koploper zijn in Nederland met de wijze waarop we dat doen, al was het bijvoorbeeld maar omdat de app, die ooit in 2012 meen ik voor het eerst gebruikt is, ontwikkeld is in Rotterdam, inmiddels door twintig gemeenten is overgenomen en inmiddels ook door de VNG wordt omarmd. Dus ik denk dat we binnenkort in heel Nederland op die wijze de verkiezingen organiseren en monitoren en dat is een goede zaak. Het blijkt maar weer dat Rotterdam vooroploopt als het om goede dingen gaat. Voorzitter, de commissie voor verkiezingsaangelegenheden heeft een aantal observaties gedaan die in ons stuk staan, waarmee we denken dat die verkiezingen nog net een tandje beter kunnen verlopen. Maar dat doet niets af aan de wijze waarop het op 14, 15 en 16 maart allemaal is gebeurd en de wijze waarop op 17 en op 18 maart de tellingen hebben plaatsgevonden. Onze conclusie is dan ook dat deze verkiezingen rechtmatig zijn verlopen en dat de uitslag van deze verkiezingen rechtmatig tot stand is gekomen. Daarmee bevelen wij u aan om dat ook als zodanig in een raadsbesluit vast te leggen. Dat was deel 1 van mijn verhaal, waarbij ik nog één ding vergeet en wat ik zeker moet zeggen. Bij de verkiezingen zijn 12.000 mensen werkzaam. Dat zijn veelal vrijwilligers maar ook ambtenaren van onze gemeente en die doen ontzettend mooi werk. Die doen ontzettend mooi werk, hebben een enorme inzet om die verkiezingen goed te laten verlopen. Ik vind dan ook dat deze mensen een applausje verdienen hebben.

Maar die verkiezingen leiden ook ergens toe. En een van de dingen waartoe die verkiezingen leiden is een nieuwe gemeenteraad. Die zal komende woensdag aantreden in deze zaal. Dan zullen zij allemaal beëdigd worden en hun eed dan wel verklaring en belofte afleggen. Maar voordat dat kan, moeten die 45 nieuwe raadsleden ook worden toegelaten tot de gemeenteraad en laat dat nu het laatste besluit zijn dat deze raad nog mag nemen, namelijk of we die 45 mensen ook daadwerkelijk toelaten of niet. De commissie voor verkiezingsaangelegenheden heeft onderzocht of deze mensen voor toelating in aanmerking komen en ik kan u zeggen dat dat in alle 45 gevallen zo is. Zij voldoen aan de formele

vereisten voor het raadslidmaatschap in Rotterdam en er zijn geen redenen om hen niet toe te laten. Ik ga u dus 45 namen voorlezen. Dat hoort er dan ook nog bij, dat heb ik dan weer. 45 namen van mensen die formeel mogen worden toegelaten tot de gemeenteraad van Rotterdam op 30 maart a.s. In alfabetische volgorde zijn dat de volgende leden. Abrahamse, Achbar, Balwantsingh, Becker, Biljoen, Bruin, Ceulemans, Coenradie, Coşkun, Van Dommelen, Van Drunen, Elfilali, Engberts, Van Groningen-de Haas, De Haan, Hoogwerf, De Jong, Karremans, Kind, Kockelkoren, Kuzu, Lansink-Bastemeijer, Leewis, Maassen, Mohamed-Hoesein, Morkoç, Moti, Nunnely, Oostdijk, Van de Peppel, Reitema, Van Schaik, Segers-Hoogendoorn, Simons, Van der Velden, Verhoef, Verkoelen, Vlasblom, Vlieger, Vonk, Vreugdenhil, De Waard, Van Wifferen, Yigit en Zeegers. Ik heb ze nageteld, het zijn er echt 45. De commissie voor verkiezingsaangelegenheden beveelt de gemeenteraad aan om deze 45 leden toe te laten tot de gemeenteraad van Rotterdam met ingang van 30 maart a.s. Voorzitter, ik dank u.

De **VOORZITTER**. Dank. Misschien wilt u nog even blijven staan. Voordat wij de gemeenteraad vragen om de uitslag ook als zodanig te bekrachtigen zodat we aanstaande woensdag tot beëdiging over kunnen gaan, wilde ik de raad in de gelegenheid stellen om nog vragen te stellen aan de commissie verkiezingsaangelegenheden. Wie durft? Zijn er nog vragen? Die zijn er niet. Mijnheer de voorzitter, dismissed. Hartelijk dank voor het vele werk dat u gedaan heeft. U kunt het zo inleveren bij de griffier. Kriskras bent u door de stad gegaan, verschillende stembureaus bezocht, verschillende plekken nagekeken, de aanbevelingen zijn altijd weer nuttig voor volgende verkiezingen. We zullen er ons voordeel mee doen en ik zal de dank overbrengen aan al die mannen en vrouwen, al die vrijwilligers en ook zeker onze ambtenaren die de operatie, het werk van dichtbij bijna met militaire precisie hebben uitgevoerd. We zullen ze daarvoor hartelijk dankzeggen. Dan stel ik u inderdaad voor om de 45 genoemde namen ook toe te laten tot raadslid, opdat we ze aanstaande woensdag kunnen beëdigen. Dat is het geval? Eenmaal andermaal, hartelijk dank.

7. Afsluiting raadsperiode 2018-2022

De **VOORZITTER**. Ik ben inmiddels bij agendapunt 7, Afsluiting raadsperiode. Het is een goede traditie dat de voorzitter van de raad de vertrekkende burgerraadsliden en raadsliden kort toespreekt. Dat heeft geleid tot een stevige tekst. Dat heet in de wandelgangen hier ook de speech van Castro, heel goed. Zo staat het hier bekend, met dien verstande dat Castro het allemaal à l'improviste deed en ik zal me toch grotendeels aan het papier vasthouden. Ik ga me verplaatsen naar daar. Gaat u lekker relaxed achteroverleunen en neemt u het ervan.

Collega's, verkiezingen zijn natuurlijk een feest voor de democratie en zeker laagdrempelige nabije gemeenteraadsverkiezingen. Dit jaar werd het feest overschaduwd door een lage opkomst over het hele land gezien, maar zeker in Rotterdam was er een lage opkomst. Het liefst zien we natuurlijk dat raadsliden gekozen worden met een zo groot mogelijke opkomst, om daarmee zoals het dan heet de democratische legitimiteit te vergroten, maar het is wat het is. Over die opkomst zullen we in de nieuwe raad met elkaar spreken. Maar vandaag staan we voor de laatste keer stil bij de samenstelling van deze raad. Een aantal van u blijft raadslid de komende periode. Van een aantal collega's zullen we vandaag officieel afscheid nemen. En afscheid neem je met een lach en een traan. Er zijn veel herinneringen aan goede momenten, maar ook aan ingrijpende momenten. Het besef dat ik velen van u na vandaag niet meer in deze zaal zal aantreffen is maar relatief, want uit de wetenschap weten we dat velen van u toch betrokken zullen blijven bij de stad in enigerlei vorm en soms zelfs in deze raadzaal, al is het niet met de titel raadslid. En ongetwijfeld ben ik niet de enige in die positie. We zullen elkaar vaker blijven zien. Dus afscheid vandaag is eigenlijk relatief. Vier

jaar, soms ook langer, hebben we samen opgetrokken voor deze mooie stad, hebben we lief en leed met elkaar gedeeld. Wij nemen afscheid van een aantal raadsleden en van negen burgerradsleden. Mensen met wie we terugkijken op een bijzondere periode. Zoals de ontregelende werking van de COVID-pandemie. Je kunt veel in coalitieakkoorden afspreken, maar niet dat een pandemie in aantocht is. Ontregelend voor de hele samenleving en dus ook voor de manier waarop wij de afgelopen twee jaar de stad hebben bestuurd. De griffie anticepeerde op de sociale maatregelen van de rijksoverheid met een redelijk goed functionerend vergadersysteem in digitale vorm. En wij waren niet de enigen die daarop aangewezen waren, bijna alle Nederlandse gemeenten hebben dat gedaan. We plukken hier nog steeds de vruchten van, want een fysieke vergadering is niet altijd nodig, zoals bij een technische sessie bijvoorbeeld. We zullen de komende jaren met elkaar verder het systeem perfectioneren en ook met elkaar bepalen in welke omstandigheden het een beter alternatief is. Ook memoreer ik graag dat college en raad samen alles uit de kast hebben gehaald om de ergste nood in de stad te lenigen en te werken aan het herstel na de crisis. Vandaag geef ik u dat compliment graag mee. Alles is uit de kast gehaald maar dan ook echt alles wat binnen de grenzen van een gemeente mogelijk is. Verder wil ik in deze afscheidsraad de belangrijke inhoudelijke inbreng vanuit de raad op veel onderwerpen aanstippen. Onderwerpen waarover gepassioneerd is gedebatteerd. Van de energietransitie tot wapenbezit. Van uiteindelijk kleine vraagstukken in de samenleving – moet er niet ergens een zebra komen? – tot aan grote vraagstukken. Jawel, die altijd naar mijn beleving in de gemeenteraad, bijna elke raad aan de orde kwamen. Het thema wonen. Voor mijn gevoel was elke raad het thema wonen aan de orde. Er is wat gewoond en uitgewoond. Maar uiteindelijk waren het niet altijd verrassende coalities die met elkaar zaken deden in deze raad. De coalitie, maar ook wisselende coalities kwamen eraan te pas om belangrijke beslissingen voor de stad Rotterdam te nemen. Ik wil de raad dan ook graag dankzeggen voor de gepassioneerde wijze waarop belangrijke vraagstukken van de stad Rotterdam boven water zijn gehouden, boven het maaiveld zijn gehouden, besproken zijn in wisselende samenstellingen en tot besluitvorming is gekomen. Bijvoorbeeld de raadsenquête over het Warmtebedrijf voorjaar en zomer 2020. Maar ik heb het ook gezien bij complexe en heftige onderwerpen zoals huiselijk geweld zoals dat dan heet, maar er is niets huiselijks aan. Ik noem het het liefst geweld achter de voordeur. En de vraagstukken rondom jeugdhulp. Vanuit een diep gevoel van urgentie is hier consequent veel tijd en energie in gestoken. Met een grote regelmaat. In de begeleidingsgroepen van de commissie ZOCS zaten leden van coalitie en oppositie door elkaar om samen de schouders eronder te zetten. Daar was de politiek soms heel ver weg, en maar goed ook. Want het ging daar echt om de inhoud en de pijn en het leed van de burgers. Daar deed u het thema recht aan. Amerikaanse en Engelse politici hebben daar een mooie term voor: 'If you represent people, then you feel the pain of your citizens.' Als je mensen vertegenwoordigt, voel je soms plaatsvervangend de pijn van je burgers. En dat gebeurde daar en soms werd de politiek even opzijgeschoven. Ik heb dat van zeer dichtbij meegemaakt en waargenomen en wil alle mensen die daarbij betrokken waren hartelijk dankzeggen. U hebt bij deze onderwerpen ook bijgedragen aan de kwaliteit van het debat en aan betere besluitvorming. Er werd zelfs op tal van momenten, heb ik de indruk, buiten de raadzaal een traantje weggepinkt als we geconfronteerd werden met pijnlijke casuïstiek. De discussie over het recreatieoord waarbij heel duidelijk te zien was hoe de politiek goed kan functioneren met betrokkenheid van burgers. Dan mag een college een standpunt innemen, maar uiteindelijk is de raad daar om een ander standpunt in te nemen als uiteindelijk massief de bewoners zeggen: wij willen iets anders. Invloed van bewoners in optima forma. Wat je van de inhoud van het voorstel ook vindt, de betrokkenheid van de bewoners veroorzaakte een ander besluit. Ik denk dat het goed is om dat met elkaar te onderstrepen, zeker als we praten over betrokkenheid van burgers bij de politiek in verkiezingstijd. En ook al waren de getalsmatige verhoudingen in de gemeenteraad met enige regelmaat 23-22, ik heb ook vele moties voorbij zien komen waarbij de constellatie van

de raad ertoe deed en dat de coalitieverhoudingen niet altijd heilig waren. Hoe groot de verschillen in overtuiging kunnen zijn, u wist elkaar daar ook te vinden en meestal was dit ook gebaseerd op goede persoonlijke verhoudingen. Persoonlijke verhoudingen waar ik met enige regelmaat bezorgd over was. Omdat in deze raad regelmatig in elkaars richting kwalificaties in de ether werden geslingerd waarvan ik dacht: moet dat nou? Is dat nodig? Leidt dat niet tot verruwing en geven we daarmee het goede voorbeeld aan de samenleving? U toonde bij tijd en wijle ook corrigerend vermogen door zelf tot de conclusie te komen: nee, dat was niet goed en dat ook in het openbaar te zeggen. Een beetje competitie in de politiek is natuurlijk prima, nietwaar, bijvoorbeeld met geweldig raadsproza dat hier weleens uitgesproken werd, ofwel, hoe onderscheidend is mijn motie? Vanochten in een interview met twee scheidende raadsleden die over die moties spraken en over die diarree aan moties. Hoe onderscheidend was dat en is dat op enig moment? En ja, aan de titel herken je soms ook de indieners. Want van wie is de motie 'Meer ruimte voor een feestje'? Je kunt hem gelijk plaatsen. Van Walgenbach natuurlijk. En 'Ik krijg een apart gevoel van binnen'. Van wie is die motie? Die is van Karremans. En van wie zou de motie zijn 'Niets veranderlijker dan een 75-plusser'? Van Ellen Verkoelen. U kunt ze op afstand aan zien komen, alleen al die titels. En dan deze, met de welluidende titel 'Poesje mauw, kom eens gauw'. Van Aalst, inderdaad, die duidde daarmee op de komst van het niet onschuldige aan amfetamine verwante 3-MMC, op straat ook wel Miauw, miauw genoemd. En wat dacht u van 'Lekker scheuren, lekker lopen'? Het klinkt als leedvermaak mijnheer Van Drunen, maar ja, het ging dan ook over asociaal verkeersgedrag. Dan pak je de auto maar gelijk en ga je lekker lopen. Dat was de bedoeling van de motie. Goed, een laatste. 'Hoe zet ik een jongerenproject op'? Nee, dit is geen LOI-cursus, het was de titel van een motie van mevrouw Van Wifferen met de garantie van attentiewaarde, dat dan weer wel. En dat gebeurde ook. Maar alle gekheid op een stokje, de inhoud was altijd ernst en er zat altijd een diepe bedoeling achter, politiek of maatschappelijk gemotiveerd. Dames en heren, ergens op social media is er voor mij gelezen – want u weet: ik zit niet op social media, daar heb ik een bepaalde bedoeling mee – dat de lokale politiek is zoals ons eigen leven. Je ploetert voort en soms zit het tegen, maar als je moeite doet en volhoudt kun je uiteindelijk iets bereiken. Zo is het maar net. Velen van u zullen zeggen: daar zit wat in. Ook bij opgaven waarvan ik me nu met veel plezier aan zal kwijten, want ik wil heel graag in deze Castrolezing een aantal mensen persoonlijk toespreken. Ik hoop dat de woorden die gebruikt zijn enigszins overeenkomen met de wijze waarop uzelf uw raadsperiode zou willen typeren.

Ik begin met de burgerraadsleden. Taoufik Benalla. Ik weet niet of hij er is. Die is er niet. Ik zou toch een paar woorden willen wijden aan Taoufik Benalla van NIDA. Actief in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte. Hij werd onder andere zichtbaar als pleitbezorger voor het verbod op alcoholreclame in de buitenruimte, omdat dit een podium is dat gebruik aanmoedigt. Het onderwerp is op de agenda gezet, de discussie loopt en ik wil hem ook heel graag dankzeggen voor deze mijlpaal.

De heer Gerben van Dijk van de ChristenUnie-SGP, die zit daarachter. Lid van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte en van de subcommissie Bestemmingsplannen. Niet alleen zichtbaar en herkenbaar als burgerlid, op social media in een verkiezingsdebat van de Fietzersbond sprak u uw zorg uit over gevaarlijke snelle bezorgers. Een ongezonde zak chips heeft kortere aanrijtijden dan de hulpdiensten, zei u in dat debat. Dat getuigt van groot retorisch talent. Wij kunnen helaas niet staven, ik als hoofd van de Ambulancedienst, of u gelijk heeft.

De heer Alex Hallema van het CDA was actief in de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaanpak en Armoedebestrijding, WIISA. Is hij aanwezig? Ja, daarachter. U zat daar voor het CDA en u bent de man van de bondige betogen, heb ik me laten vertellen. We hebben elkaar niet zo vaak meegemaakt in de commissievergaderingen. Zorgvuldig als het gaat om bekendheid en uitvoering van het beleid en de regels. Regels kun je maken, maar ze moeten uitgevoerd worden en herkenning daarvan, eenduidige

herkenning daarvan en goede uitvoering daarvan is toch nog altijd een kunst. U heeft ook jaren voor Hoogvliet gewerkt. U weet, we spreken hier meestal klare taal, en ook daarbij kunnen wij uw klare taal goed gebruiken, dus ik zou zeggen: als u kort en bondig wilt zijn als toekomstig raadslid, kijk dan naar de bijdragen van de heer Hallema. Maar er zijn ook andere raadsleden naar wie ik graag zou willen verwijzen, maar dat doe ik een andere keer. Mevrouw Christel Monrooij van de ChristenUnie-SGP is ook thuis in quarantaine heb ik begrepen. Een vertrouwd gezicht in de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie en Mobiliteit, EDEM, Majeure Projecten, Organisatie en Financiën, met projecten als de Hoekse Lijn, de Maastunnel en Coolsingel, maar ook een grote mate van betrokkenheid bij MRDH. Het is waar mevrouw Monrooij, iedereen telt mee, dat is altijd een gevleugelde uitdrukking van mevrouw Monrooij, en u zelfs voor twee, met uw werk voor twee raadscommissies. We hebben u leren kennen als een bevlogen en ambitieuze dame, die de feiten echt goed op een rijtje heeft, ze ook goed weet te gebruiken. We waarderen uw inzet en ik denk dat de ChristenUnie dat zeer zeker zal doen. Veel succes met de andere carrière die nog op u te wachten staat.

Dan de heer Elvin Rigtters van NIDA, lid van de commissie Werk en Inkomen. Tussen de stenen omgeving van de Westkruiskade en het groen van het Kralingse Bos is het ideaal van de heer Rigtters, een inclusief Rotterdam na te laten voor de kinderen van nu. Met zijn woorden geeft hij een eigen betekenis aan de Rotterdamse 'niet lullen, maar poetsen'-benadering. Hij stond ook altijd als burgerlid consequent voor sociale rechtvaardigheid. Tegen de heer Rigtters wil ik zeggen: hartelijk dank.

De heer Rozema van de Partij voor de Dieren, lid van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte en van Zorg, Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport en de subcommissie BOOR, onderwijs, en de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. Hij deed het allemaal. Is de heer Rozema aanwezig? Nee. Hij leek eerst verzekerd van een nieuwe raadszetel in de nieuwe raad. Helaas voor hem wist een kandidaat ietsje lager op de lijst met meer voorkeurstemmen die zetel te bemachtigen, dus hij gaat in de wachtkamerpositie, zoals dat dan heet. Maar we willen hem graag hartelijk dankzeggen voor de meeste energieke inzet en de vele vragen, ook in de debatten met mij in de commissie Veilig. Als hij daar zat was hij altijd to the point, accuraat en ook altijd de bal spelend, wat ik als burgemeester altijd waardeer.

De heer Nico van Scheijndel van 50PLUS heeft sinds april 2018 deelgenomen aan de commissie Zorg, Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport. Is hij ook aanwezig? Ja. Hartelijk dank. Op al deze domeinen heeft u de afgelopen tijd veel gedaan en veel gepresteerd. Er speelde zich ook veel af. Het vroeg ook heel veel van de leden van de commissie en mijnheer Van Scheijndel, hartelijk dank namens 50PLUS en de raad en de democratie voor uw inzet de afgelopen jaren. Hartelijk dank.

Mevrouw Valk, Jet Valk van 50PLUS, van alle markten thuis. In de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie en Mobiliteit, zeker mevrouw Valk, op een moment stop je met roepen aan de zijlijn en dan zeg je: ik doe mee. En dat deed u de afgelopen tijd. Dat is wat u bent gaan doen en overigens niet alleen als burgerlid. Mevrouw Valk, gaat u wat mij betreft daar ook mee door. Zo scherp als je kunt zijn in de politiek en daar ook veel waardering voor kunt krijgen, zo aardig heb ik u persoonlijk ervaren in de persoonlijke gesprekken gewoon op de gang beneden. Dat heeft mij altijd een kans gegeven om de mens vanuit een andere positie te leren kennen dan alleen maar als actief politicus. Hartelijk dank.

De heer Burak Yildiz van de SP, lid geweest van de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie en Mobiliteit. Woordvoerder op al deze gebieden, maar bij betaalbare huisvesting voor alle Rotterdammers werd de politicus in hem wakker. Dat was ook een passie, niet alleen van zijn fractie als geheel maar ook van hem persoonlijk. Is hij er? Hij is er niet. Het werk als burgerraadslid heeft u kunnen combineren met een studie filosofie. Dat is het tweede raadslid die een studie filosofie heeft afgerond de afgelopen

raadsperiode. De fractievoorzitter van D66 deed dat ook, dus we hebben veel filosofen. Het is mooi, dan kunt u eindelijk ook eens wat wegfilosoferen op onderwerpen en dat deed hij na het behalen van een bachelor rechtsgeleerdheid. En dat is knap als je die elementen allemaal met elkaar kunt combineren. Dat is een prachtige en een knappe prestatie. Mijnheer Van Zevenbergen, u weet dat vast wel over te brengen.

Mag ik de burgerraadsleden nu vragen om naar voren te komen voor een stoffelijke blijk van waardering.

Dan kom ik nu aan het hoofdstuk vertrekkende raadsleden. Dat doe ik zo goed als – luister goed – zo goed als in alfabetische volgorde. Zo goed als. Ik begin met mevrouw Caroline Aafjes-van Aalst. Lid van de gemeenteraad sinds 29 maart van 2018. Lid van de commissie Zorg, Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport, ZOCS, met als portefeuille jeugdbeleid, welzijn, gezin, mantelzorg, ouderenzorg en volksgezondheid. Daarnaast gewoon een baan erbij, de Rotterdamse politie. Normen en waarden vindt u belangrijk. Voor u zijn dit de bouwstenen van een leefbare stad, de stad waar u zo enorm van houdt, waar u trots op bent en voor wilt blijven knokken. Dat is ook wel gebleken in de commissie en in de raad op het gebied van jeugdhulp, ouderenzorg en volksgezondheid. Op 5 juli 2021 diende u samen met uw fractiegenoot Van Schaik een amendement in voor iets waar u zeer actief mee was. Het ging over een donatie van € 35.000,00 voor twee hospices in Rotterdam, plekken waar Rotterdammers samen met hun nabestaanden in rust en in vrede de laatste dagen kunnen doorbrengen. Deze hospices moeten de eerste jaren op eigen kracht bestaan en draaien op vrijwilligers en donaties. In het kader van Koers van de stad heeft de raad op voorstel van de heer Van Schaik ingestemd met het vrijmaken van dit geld voor deze hospices waarvan er een met de naam De Liefde is gevestigd in de wijk Charlois waar u woont en politiek actief bent. Dat zegt veel over u en over uw betrokkenheid bij de meest kwetsbare mensen in onze stad. Dat u zich met hart en ziel hiervoor heeft ingezet laat zien dat u meer heeft dan een groot hart voor de stad, namelijk heel de mens. Hartelijk dank.

Mevrouw Arsieni, raadslid voor D66 sinds februari 2018, woordvoerder veiligheid, overlast en handhaving, lid van de commissie Veiligheid en Bestuur en Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie en Schuldenaangepak en Armoedebestrijding. Een van uw wapenfeiten is de werkbonus voor Rotterdammers die deels werken en deels bijstandsgerechtigd zijn, die ook geregeld is mede op uw initiatief. Op het gebied van mijn eigen portefeuille, openbare orde en veiligheid, hebben we met enige regelmaat mooie, goede, vruchtbare en soms botsende discussies met elkaar gehad. Het onderwerp dat ons het meest met zijn tweeën pijn deed was toch uiteindelijk de moord op Humeyra. Anderen hebben daar ook last van gehad in het debat, maar u heeft geprobeerd toen de discussie die daar aan de orde was, samen met mevrouw Hoogwerf en vele anderen, daar het nuttige van te maken. Ik bewaar dat voor mezelf als burgemeester maar zeker de collega's in de driehoek als een goede les in de manier waarop wij slachtoffers beschermen in relatie tot het zoeken naar daders. Maar u heeft ook een oog voor wat ik ben gaan noemen een realistisch drugsbeleid. Over hoe je de balans vindt tussen het feit dat er nu eenmaal gebruikers zijn in onze samenleving en aan de andere kant dat gebruik ook leidt tot overlast en dat we regels met elkaar hebben te handhaven. Vorig jaar op 1 maart zagen we u in de commissie samen met collega Steven Lammering optreden als quizmaster. Zo wilde u samen in de commissie Veiligheid en Bestuur een expertmeeting over wapenbezit onder jongeren onder de aandacht brengen. U groeide zo in uw rol dat de commissievoorzitter de heer Van Schaik vreesde dat dit duo door Hilversum zou worden benaderd als duo-quizmaster. Het is anders gelopen. U bent verkozen tot landelijk politiek secretaris van uw partij en dat doet u naast het werk voor COA, ook een heel ingewikkelde en mooie baan, zeker in deze tijd. Mevrouw Arsieni, hartelijk dank voor uw inzet voor uw partij, voor uw fractie, voor de gemeenteraad van Rotterdam, maar ook voor vele Rotterdammers. Het gaat u goed.

De heer Van Assendelft. In de raad sinds 8 april 2021, bijna één jaar. Gepensioneerd en raadslid, en dat na acht jaar deelgemeente Kralingen Crooswijk, als ik me niet vergis daarin

opnieuw weer verkozen, toch? Dat klopt. Dat heet nu wijkraad, maar dat mag de pret niet drukken. Toch? Volksvertegenwoordiger in de wijk. Sommigen zullen zeggen: what's in a name? Maar drie jaar lid van de Provinciale Staten en zeven jaar lid van de gebiedscommissie Kralingen-Crooswijk, dus een schat aan ervaring. U was voor uw partij woordvoerder voor de Participatiewet, arbeidsmarktontwikkeling en werk en inkomen. Mijnheer Van Assendelft, ik herinner me uw maidenspeech op 27 mei vorig jaar en dat was tijdens een digitale raadsvergadering. Uw bijdrage ging over werken aan een menswaardig bestaan voor EU-arbeidsmigranten en het actieprogramma 2021-2025 was toen een agendapunt. U kreeg hiervoor niet het applaus van een volle raadzaal dat u echt wel met dat verhaal verdiende. Dat kwam nu eenmaal door het feit dat we niet fysiek bij elkaar zaten, maar dat was een goed gedragen verhaal dat volgens mij de aandacht had van de voltallige raad. Een jaar lid van deze raad, in uw geval gaat het niet zozeer om het verschil maken in het aantal jaren dat u gezeten heeft, maar vooral in het effect dat u in dat ene jaar met elkaar hebt weten te bereiken. Ik wil u hartelijk dankzeggen.

De heer Van Baarle. Lid van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte en tot zijn verkiezing als lid van de Tweede Kamer, maart 2021, commissievoorzitter van de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaanpak, Armoedebestrijding en woordvoerder integratie WIISA. Maar ook actief in de commissie Bestuur en Veiligheid. Gelijke kansen, dat is wat u drijft. Bij uw maidenspeech op 12 april 2018 gaf u uw visitekaartje. Die ging over Rachid en Jaap, naar analogie van, zou ik bijna willen zeggen, op de woningmarkt met name discriminatie die u toen daar heeft blootgelegd. Hoe deed u dat? Wel, met veel nadruk op overtuiging. Helder taalgebruik en soms confronterend. Zo ook bij interrupties. U staat op, wijst met het vingertje, zoekt de aandacht van de voorzitter en u neemt dan de typerende houding in, linkerhand in de broekzak. Dan denk je, wat komt eruit? Maar later gewoon een lege hand. Ook licht voorovergebogen, een strenge maar priemende vinger naar de colleegetafel of naar de linkerzijde van deze tafel, waar rechts direct de oren gespitst houdt over wat u gaat zeggen. En meestal komt er dan redelijk veel verbaal vuurwerk. Wij houden een tastbare herinnering aan u, de Nederlandse en de Rotterdamse vlag die daar staat, dat is mede door uw inzet in de raad ook tot stand gekomen. Bevordering van diversiteit bij de politie, een oproep om stigmatiserende regels in de Rotterdamwet te verwijderen, de aanpak van discriminatie en uitsluiting op de woningmarkt, het is maar een greep uit uw inbreng in de afgelopen jaren. Maar u had ook af en toe een stevig een-tweetje met een enkel raadslid. Die logen er niet om, stevige woorden. Maar wat ik wel in u ben gaan waarderen later toch, is dat u ook bereid bent in te zien soms een bijdrage te hebben geleverd aan een ingewikkelde instandhouding van moeilijke verhoudingen onder elkaar. En dan was u soms de enige die zei: voorzitter, ik heb dat niet goed gedaan. Dat waardeer ik zeer, en ik zou het toejuichen dat iedereen die bij zichzelf ontdekt dat hij iets over de schreef is gegaan, ook bereid is om dat in te zien, terug te nemen en het ook te zeggen. Hartelijk dank daarvoor. En ik zie dat het vuur in de ogen van Van Baarle in de Tweede Kamer lang niet is gedoofd. U gaat daar vrolijk verder met geweldig goede inhoud, belegd in Rotterdam, ervaring opgedaan in deze gemeenteraad. Ik wens u daarbij heel veel succes en ik denk dat Nederland nog veel van u zal gaan horen. Hartelijk dank.

Ercan Büyükcifci, volgens mij de naam waar de meeste raadsleden moeite mee hadden. Ik heb geprobeerd en mijn best gedaan om het goed uit te spreken. Het lukte mij met enige regelmaat, maar ik merkte dat collega's die via mij u toespraken, met enige regelmaat uw naam hebben verhaspeld. Het viel mij ook wel op dat u daar ook nooit een punt van maakte. U liet het ook gewoon gebeuren, want bij u ging het om de inhoud van uw betoog, en niet zozeer om de vorm van uw naam. Maar ik heb met enige interesse gekeken naar de manier waarop u het verhaspelen van uw naam heeft geaccepteerd. Werken aan een inclusief Rotterdam, sociaal duurzaam Rotterdam, actief Rotterdam, geïnspireerd door uw geloof, idealistisch en spiritueel, daar stond u ook voor. Af en toe als u echt boos was ook een tikkeltje emotioneel, maar dat mag. Emotie in de politiek is geen vies woord. De overtuiging

konden wij zien aan de toonaarden en de toonladder van uw stem. U had altijd een bijzonder onderscheidende bijdrage in de raadsdebatten. Net een andere draai, net een andere benadering, net een andere vraag. Volgens mij is dat precies wat wij beogen met diversiteit in de samenleving. Net op een andere manier iets zien, en dat heeft altijd verrijkend gewerkt voor deze raad. Moties die aangenomen zijn als 'Diversiteitscode lokale omroep'. Dat gaat over uitgangspunten voor het advies over de aanwijzing van de lokale media voor de jaren 2023-2028. Die spreekt uit dat als uitgangspunt wordt meegenomen dat toekomstige lokale omroepen onderbouwen hoe ze omgaan met de Code culturele diversiteit. Dit staat symbool voor de jarenlange inzet van NIDA als geheel maar ook van u persoonlijk als het gaat om diversiteit. Lastige debatten hebben u en ik gehad in het thema veiligheid, toen u claimde dat vijf agenten moesten worden ontslagen. De waarheid zoeken is altijd ingewikkeld, dan zijn er vele perspectieven. Maar ik bewaar dat debat in mijn herinnering als een waardevol debat, als signalerend en agenderend voor het moeilijke thema racisme bij de politie. U neemt afscheid van ons en u gaat andere dingen doen. Hartelijk dank voor uw inzet in de afgelopen jaren, scherpzinnig, anders dan anders. Hartelijk dank.

Dan de heer Cicek. Hij is er vandaag niet, maar ik spreek hem toch toe. Misschien dat hij nog kan luisteren. 28 maart 2018 lid geworden van de commissie Bouwen, Wonen, Buitenruimte, alle beleidsterreinen. 6 april 2018 lazen we in de pers het bericht: Jongerenwerker steppend naar de Coolsingel. Dat ging over mijnheer Cicek. Bijzonder uitgedost, bijzonder gekleed, een bijzonder kapsel, speciale schoenen, en dan op de step naar de Coolsingel. En daar was hij dan, met de step. Ik heb hem toen buiten nog gewaarschuwd, van: pas op. Ik ken een oud-premier die ook wel verkeerd gestept heeft. Maar dat ging hem goed af. Hij bewoog over het asfalt en de fietspaden in Rotterdam alsof het niks is. Blijkbaar had hij daar altijd goed voor geoefend. Hij nam de plek in van de veteraan Leo de Kleijn en schoof naast de heer Van Zevenbergen en de rest kennen we. Een bevlogen en betrokken politicus, die ik ook privé op verschillende plekken altijd heb leren kennen, ook op die plekken als bevlogen en betrokken jongerenwerker in de wijken. Hij had, net zoals de heer Van Zevenbergen natuurlijk, het thema bouwen en wonen als een bezielend, gidsend en leidend thema voor zijn politieke oriëntatie en zeker de inzet van de beide heren en zeker van de heer Cicek op het thema Tweebosbuurt. Er zijn twee gebeurtenissen die we niet snel vergeten. De schok, raadsbreed, in de zomer twee jaar geleden, toen we hoorden dat hij een ernstig ongeluk had opgelopen nota bene tijdens de verjaardag van zijn zoontje. Hij ontsnapte toentertijd ternauwernood aan ernstig fysiek letsel. Hij heeft een tijdje moeten gebruiken om te herstellen en we zijn blij dat hij zich heeft weten te herstellen van dat letsel. En dan de hilariteit, het zit vers in het geheugen. Niet lang geleden constateerde ik tijdens een digitale raadsvergadering dat hij een lawaaiige medebewoner had thuis. En hij zei toen: ja, sorry voorzitter, het is een hysterische parkiet. Hij had een parkiet thuis die de vergaderorde ernstig verstoortte. Mijnheer Cicek ging daar op een vrolijke manier mee om. Uiteindelijk heeft hij ervoor gezorgd dat de parkiet op een goede manier het zwijgen is opgelegd. Mijnheer Van der Velden, hij leeft nog, echt. Mevrouw Duijm-Wickerhoff, in de gemeenteraad sinds december 2019, als opvolger van Maarten Struijvenberg, die naar Capelle vertrok om daar wethouder te worden. U deed deze stap vanuit de gebiedscommissie Prins Alexander. Daar herinneren ze u als een energieke ondernemende bewoner bij wie vooral thema's als criminaliteit, verloedering, bureaucratie zeer aan het hart gingen. Voor Leefbaar Rotterdam werd u woordvoerder gebieden in de commissie Veiligheid en Bestuur. U vroeg tijdens uw lidmaatschap van de raad ook consequent aandacht voor de gebieden vanuit uw eigen ervaring en inlevingsvermogen, wetende dat daar heel veel betrokken bewoners zijn die een bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de stad. U vroeg aandacht voor verbinding tussen de gebieden door formele gebiedsoverleggen tussen wijken in juni 2021 en bij de bespreking van Wijk aan Zet sprak de raad zich door uw motie uit voor een warme overdracht van de wijkraden om de wijkraden een goede startpositie te geven. Mevrouw Duijm-Wickerhoff, ik wil nog een mooi feit

memoreren waaraan uw naam verbonden is. Op 8 juli vorig jaar stelde u voor in het kader van Koers van de stad een bedrag van € 28.000,00 beschikbaar te stellen aan het Fonds Bijzondere Noden. Dat is een nobel streven. Als beschermheer van dat fonds weet ik maar al te goed dat daar elke cent goed wordt besteed. Dank voor deze geste. Het zegt ook iets over u als mens. Dank u.

Mevrouw Faber, VVD, raadslid sinds september 2021, nadat de heer Karremans wethouder werd. Van beroep bedrijfsjurist, internationaal en Europees recht. En nu een halfjaar woordvoerder Bouwen, Wonen en Buitenruimte. Mevrouw Faber, u heeft een aansprekende kwalificatie voor het raadslidmaatschap. U doet namelijk aan bootcamp, met als doel uw kracht en uithoudingsvermogen te verbeteren. Dat kwam u vast wel van pas, want het uithoudingsvermogen is natuurlijk niet alleen fysiek, lang zitten op deze plek, maar dat is ook mentaal, als je al die informatie moet verstouwen. Dan hoop ik dat die hobby van u uiteindelijk ook bijdraagt aan uw fysieke en mentale welzijn. In de korte tijd dat u lid was van deze raad zijn verschillende moties van uw hand aangenomen. Zoals over gerichte voorlichting aan Rotterdammers over de ins en outs van de opkoopbescherming. Bij de vaststelling van het Actieplan Middenkoop in december 2021 vroeg u in uw motie 'Een leven lang in Rotterdam' aandacht voor het middensegment en om een groter aandeel voor de middeninkomens in nieuwe bouwprojecten. Bij het masterplan Brainpark is uitgesproken dat daar voor jong en ook voor oud wordt gebouwd. Ook vroeg u recent, begin februari, bij de voortgangsrapportage Goed huren en verhuren met succes aandacht voor ondernemers. Die willen ook goed kunnen huren. U hebt aandacht gevraagd voor tunnels, viaducten, onderdoorgangen in deze stad met weinig verlichting en grauwe betonnen wanden, plekken die een onveilig gevoel veroorzaken. In uw motie 'Veilig naar buiten' vroeg u om dit ook aan te pakken, enigszins ook ingegeven door uw eigen ervaring in uw eigen woonwijk waar een onderdoorgang werd opgevolgd, opgeschilderd, beter voorzien is van verlichting en waardoor het uiteindelijk ook een veiliger omgeving werd. Mevrouw Faber, u zette zich in korte tijd als raadslid goed op de kaart. Dat is knap. Ik dank u voor uw bijdrage namens de VVD aan de voortgang van bouwen en wonen in de stad Rotterdam. Hartelijk dank.

Mijnheer Koster. Mijnheer Koster, sinds 19 april 2018 raadslid en lid van verschillende raadscommissies. Energietransitie, Duurzaamheid, Economie en Mobiliteit. Majeure Projecten, Zorg, Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport, ZOCS, en ook de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. Wat niet? Wordvoerder voor energietransitie, luchtkwaliteit, haven, duurzaamheid en evenementenbeleid. Voor alle majeure projecten was de heer Koster aanspreekbaar. Prominent aanwezig ook als die onderwerpen werden besproken met een ietwat Limburgs accent. Ingeburgerd in Rotterdam, maar die zachte G is nog altijd blijven hangen. Maar ik vond dat bij u altijd de charme. Precies de diversiteit waar Büyükşehirci over sprak, zat voor een deel natuurlijk ook bij u. Als je ten zuiden van de rivieren wortel kan slaan in het Rotterdamse, heb je het toch gemaakt? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nog zuidelijker, ik kom van nog zuidelijker. Maar nu niet over mij, we hebben het over de heer Koster. Vaak toch ook een stevig een-tweetje met wethouder Bonte, zeker de laatste weken. Schermen met documenten en dan proberen daar toch uiteindelijk je gelijk te halen. Zeker als het gaat over windmolens, daar had u toch iets mee. En dan vond ik het soms verrassend dat de heer Koster dan ineens om een schorsing van de raad vroeg. En dan kwamen we terug van de schorsing en zei ik: wat gaan we doen? Nou, we gaan verder met de raad. Dat was ook wel bijzonder aan de heer Koster. Soms gewoon iets langer over iets willen nadenken en dat mag dan ook. Dat je even niet precies weet tijdens de raadsvergadering zelf of je nu die kant op wilt of een andere kant, maar dat je even voor jezelf en misschien met een paar mensen nog wilt sparren: hoe zit dat nu precies? Begin 2020 bepleitte u ook verkenning van de optie van een thoriumcentrale. Dat had ook niemand verwacht. Dat zijn waarschijnlijk vraagstukken die in Brussel aan de orde zijn of in de Tweede Kamer, maar we waren hier alles. We waren hier VN, Brussel, Tweede Kamer, we deden het allemaal. En gek genoeg, u had ook nog een wethouder van GroenLinks aan uw

kant die zei: 'Nou, dat vind ik eigenlijk wel interessant, daar wil ik ook wel eens naar kijken.' Dat zegt dus iets over de open mind waarmee u gewoon ook vraagstukken met elkaar wilde bediscussiëren. Zo kan ik nog een tijdje doorgaan bij de heer Koster, en nogmaals, hij was werkelijk van alle markten thuis en dat was in hem te waarderen, die brede scope. Ook een kwaliteit van mijnheer Koster is dat hij sterk is in doorvragen. Niet zomaar snel gewonnen geven, maar ook, zelfs als u een goed en scherp antwoord vraagt, stick to the point, blijf bij je punt, je punt blijven maken, en niet altijd willen verschuiven. Maar soms weer wel en dat siert ook een moderne politicus, dat hij niet alleen maar vasthoudend is in zijn punten, maar als het debat daartoe aanleiding geeft, om ook iets op te schuiven. Hartelijk dank voor uw inzet. We blijven u waarderen voor alles wat u gedaan heeft voor Rotterdam. En houd die zachte G, want dat is zo charmant en dat is mooi voor u.

Mijnheer Lammering, raadslid sinds 30 januari 2020 voor de Partij van de Arbeid, lid van de commissie Veiligheid en Bestuur. U was een van de voortrekkers in de commissie en raad in de aanpak van het messengeweld. U vroeg zich ook altijd af: hoe zit dat nu eigenlijk in de cyberspace, kunnen we die niet ook beschouwen als openbare ruimte? Kun je daar niet ook nog verordenend dingen doen? Voor mij was die benadering eerlijk gezegd ook een eyeopener, omdat wij als burgemeesters vaak het gevoel hebben dat wij over de fysieke openbare ruimte gaan en dat de cyberspace toch wel wat ingewikkeld grijpbaar is. Maar u heeft de discussie toen verlegd en dat deed u denk ik ook met veel succes. Dat was ook merkbaar in uw maidenspeech in de raad, een motie over het onderwerp: waarom lopen jongeren met een wapen op straat? Dat is ook altijd een goede vraag. Waarom zien we geweld met messen en niet met andere wapens en dan op zekere leeftijden, waarom concentreert zich dat daar? U stelde eigenlijk altijd de one million question in de raad. Dat deed u trouwens ook met mevrouw Arsieni, die had min of meer ook vaak van die eenvoudige vragen, maar die zich heel lastig laten beantwoorden. U heeft zich werkelijk ingezet om er alles aan te doen om die wapens van de straat te krijgen. Dat zullen we ons in ieder geval over u blijven herinneren. Maar ook als het gaat om de discussie over internationaal beleid. De notitie Internationaal werd meestal in de raad enigszins voor kennisgeving aangenomen, maar samen met de heer Leewis van GroenLinks wist u dat debat daarover wel degelijk op een goede manier te voeren. Het leidde ook tot correcties in de nota Internationaal Beleid en dat zullen wij ook aantekenen, dat dat mede door uw inzet en zeker ook door de heer Leewis, dat u daaraan bijgedragen hebt. Veel bijdragen over wijkagenten, docenten en jongeren, het jongerenwerk vond u altijd heel belangrijk. Preventie in zijn algemeenheid vond u ook heel belangrijk. En altijd een goede balans zoekend in de driehoek Leewis, Arsieni, Lammering, tussen preventie en repressie rondom het thema jeugd. Heb ik het verkeerd gezien? Ik doe mijn best. U was actief en ook productief. Het laatste waarbij wij veel met elkaar van doen hebben was ook uw persoonlijke betrokkenheid bij het drama dat zich afspeelde op de Kaapverdische Eilanden met het gebrek aan vaccinaties, een arme eilandengroep die daar weinig mogelijkheden hebben. U heeft mij toen benaderd, ik heb toen het kabinet benaderd en die hebben bewilligd in het beschikbaar stellen van 150.000 vaccinaties voor de mensen daar, met een geweldig korps aan vrijwilligers van Erasmus UMC en van de GGD en anderen. Er zijn 32 vrijwilligers die kant uitgegaan. Ik zou bijna willen zeggen, ontwikkelingssamenwerking in de vorm die daar anno 2022 voor nodig is. Ik denk dat veel mensen op die eilanden nog terugkijken op het initiatief dat u samen met een stewardess – overigens wel bijzonder – toen heeft genomen, want ook zij heeft zich daar toen sterk voor gemaakt. Dat verklaart ook waarom u zo erg gelooft in internationale solidariteit. Hartelijk dank voor uw inzet.

Mijnheer Meeuwissen. Hij is er vandaag niet. In de raad actief sinds 29 maart 2018 en vermeld als lid van alle commissies. Het optreden in de raad heeft iedereen op zijn eigen manier kunnen waarderen of niet kunnen waarderen. De samenwerking met verschillende leden van de raad was niet altijd gemakkelijk. De heer Meeuwissen had voornamelijk een oriëntatie van: ik lever mijn bijdrage en daarna doe ik de rest van het werk vooral via social

media. Dat is een vrij persoonlijke manier van in de politiek zitten, om op die manier je bijdrage te vertellen, daarna een filmpje maken en social media opzoeken. Het debat kwam niet altijd tot zijn recht op die manier, want raadsleden hadden soms vragen en die antwoorden bleven vaak weg omdat de heer Meeuwissen er vooral waarde aan hechtte zijn eigen verhaal af te steken. Bij tijd en wijle emotioneel en soms ook ietwat lastig in de richting van de voorzitter te handhaven gedrag. Maar hij was er wel en ik vind het belangrijk dat die geleding in de stad Rotterdam via de heer Meeuwissen altijd in onze raad is vertegenwoordigd zodat hij ook zijn verhaal als eenmansfractie kon afsteken. In interviews heeft de heer Meeuwissen laten blijken dat hij niet altijd de steun vanuit Den Haag heeft gekregen die hij had verwacht toen hij aantrad. Het zij zo. Wij nemen afscheid van hem en wensen hem veel succes bij alles wat hij nog verder in het leven zal gaan doen. De heer Van Noppen, raadslid sinds 2021. Fractievoorzitter, lid van de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie, Mobiliteit, EDEM, Majeure Projecten, Organisatie, Financiën en burgerlid sinds 2014. U hield uw maidenspeech op 30 januari 2021. Die ging over de ontwikkeling van Parkhaven en kreeg als titel: Rotterdam groeit, maar is Rotterdam ook in bloei? U pleitte voor een minder eenzijdige focus op de economie en financiële groei en meer op sociaal, duurzaam en inclusief bouwen en dat in balans met groen, een thema dat u deelde met vele anderen. Wat opviel aan de moties van uw hand is dat ze net als die van uw collega Büyükçifci vaak origineel en creatief waren. Zoals uw motie 'Spaarpalen belonen werkt beter dan beboeten', om hard te rijden in de buurt tegen te gaan en goed gedrag te belonen met geld voor de buurt. Dat was 20 februari 2020. Uw motie 'Social return bij gemeentelijke deelnemingen', ook in 2020 was dat, kreeg steun van de raad. Hierin werd de gemeente als aandeelhouder gevraagd het belang van banen voor Rotterdammers met afstand tot de arbeidsmarkt onder de aandacht te brengen bij publieke deelnemingen. Ik memoreer ook het pleidooi samen met de heer Van Zevenbergen voor een online klokkenluidersregeling voor het melden van integriteitsteksties in de gemeente. En uw motie over algoritmen en etnisch profileren, een thema dat u ook deelde met mevrouw Van Wifferen, als ik me niet vergis. Het was mevrouw Arsieni. Ik haal die twee dames af en toe door elkaar, maar voor het goede doel mag dat hè? Wat ik zelf ook altijd in u heb gewaardeerd, mijnheer Van Noppen, zijn ook uw buitenparlementaire activiteiten. Veel in de stad op tal van manieren bezig. Ook vanuit uw eigen religieuze overtuiging te proberen mensen te binden, mensen bij elkaar te brengen, mensen ook te binden in het goede, de zoektocht naar het goede in de mens. En dat geprobeerd hebbend te vertalen in de politiek. Soms lukt dat, soms lukt dat niet. En dan is het ook wel bijzonder om te zeggen: nou ja, we hebben het een paar jaar gedaan. Dat is onze bijdrage aan de ontwikkeling van de stad. We stoppen ermee en we gaan iets anders doen. Ook heel bijzonder om die conclusie te trekken. Daar moet je soms wel groot voor zijn, om dan ook te besluiten, een beweging die je met elkaar op gang hebt gezet op enig moment ook te beëindigen. Hartelijk dank voor uw inzet.

Mijnheer Postma, toen ik het dubbelinterview vanochtend las in het AD, dacht ik: ik sla de bijdrage over. We weten het, het staat allemaal in dat mooie interview van vandaag. Een groot compliment voor de inhoud daarvan, maar ook voor de openhartigheid, waarmee u allebei toch een paar piketpalen hebt neergezet, niet alleen als vertrekkend raadslid, maar ook waarschuwende opmerkingen laat horen vanuit een goed hart voor de aantredende raadsleden, want dat is natuurlijk nog belangrijker denk ik. U heeft ervaring opgedaan vanaf 2018. Lid van de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie, Mobiliteit, wat niet, lid van de Commissie voor Onderzoek van de Rekening. Aandachtspunten mobiliteit en schone lucht, maar ook Feyenoord City, grote projecten. We hebben u in dat opzicht leren kennen als een inventief raadslid, slim opererend, en heel vaak heel rustig opstartend. Dan denk je: waar gaat hij heen? Maar als de heer Postma zijn kin vasthoudt, zo, dan moet u weten dat zolang hij deze beweging maakt er nog steeds gedachten naar boven borrelen. Hij is uitgedacht als hij niet meer beweegt. Zo heb ik het ervaren vanuit mijn voorzittersstoel.

Mijnheer Postma, gewaardeerd denker, vertolker, altijd rustig, je krijgt hem nooit in de gordijnen, wat je ook doet. En soms wat na-ijlend: nee, nee, toch nog één vraag, die was ik nog vergeten, et cetera. Niet altijd op de voorgrond, niet als eerste het woord vragen, maar altijd een aanloopje nemen. Luisteren naar wat de anderen te zeggen hebben en dat dan ook verwerken in je bijdrage. Dat is een kunst, om dat geprepareerde verhaal te larderen door wat anderen zeggen en daar uiteindelijk wel iets van te maken. Ik had het gevoel dat dat bij hem paste, bij de gave die hij ook van moeder natuur heeft meegekregen. Hij heeft de afgelopen periode tal van moties ingediend, vaak sterk uiteenlopend, moties die heel vaak werden aangenomen. De inbreng werd ook sterk ervaren door de collega-raadsleden, ook inhoudelijk sterk maar ook goed beargumenteerd. Ik zou bijna willen zeggen: effectief raadslid. Mijnheer Postma, wat ook de reden is geweest om niet terug te gaan in de politiek, maar daar heeft u vandaag wel iets van gezegd in de krant, ik denk, wij denken, dat de samenleving veel aan u zal hebben de komende jaren, op welke plek u ook verder uw inzet gaat plegen, als scherpzinnig Rotterdammer met een groene rand. Hartelijk dank.

Hans van Putten, raadslid sinds 31 januari 2019. Klopt dat? Ik ben toch altijd wel benieuwd of die data kloppen, maar de griffie heeft daar een feilloos gevoel bij. Lid van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte, lid van de subcommissie Bestemmingsplannen, woordvoerder van uw partij voor wonen, bestemmingsplannen, recreatieschappen, onderhoud kapitaalgoederen en de Rotterdamwet. Uw portefeuille sloot goed aan op uw eigen persoonlijke ambitie. U gaf aan dat u graag dingen verbetert met uw kennis van vastgoedontwikkeling en van architectuur. In het raadswork heeft u overigens niet als enig raadslid uw kennis van bouwen en wonen op een gedegen manier ingezet om uw eigen moties vaak kracht bij te zetten. De eis van zelfbewoningsplicht in het middensegment bij verschillende bouwplannen. Het tegengaan van speculatie naar een groter aandeel middenkoopwoningen, betaalbaar een huis kopen in het centrum, faciliteren van een collectief particulier opdrachtgeverschap, betere voorlichting aan starters op de woningmarkt op het terrein van huur en koop, en een campagne gericht op huizenkopers om dit aan een gezin te gunnen en niet aan een belegger. En dit geeft een heel aardige indruk van wat u allemaal gedaan heeft naast de plannen voor Feyenoord City, Parkhaven, Rijnhaven, Schiekadeblok, hartje centrum, het kwam allemaal langs bij u in uw inbreng. U wist zich ook in voorkomende gevallen te verbinden met de overkant, zoals dat in de politiek heet. Samen met de heer Engberts van de PvdA pleitte u er begin december vorig jaar voor, bij de bespreking van Menskracht voor Zuid, om te onderzoeken of de Beverwaard en Lombardijen vanwege de hier beleefde onveiligheid als kantelwijk kunnen worden beschouwd. Maar ik herinner mij zelf persoonlijk ook mooie gesprekken met u met een kop koffie hiernaast of in de wandelgangen. Ook dat heb ik bijzonder gewaardeerd en ik zal dat niet zo snel vergeten. Dan kom je achter de mens en niet alleen degene die de politiek bedrijft. Dan luister je ook naar wat iemand drijft in zijn persoonlijke omstandigheden en waarom iemand echt graag werk wil maken en zijn kennis ter beschikking wil stellen van vele anderen. Ook dat heb ik gewaardeerd. Ik dank u zeer.

Mevrouw Roest, Lies Roest, lid van de gemeenteraad sinds 29 maart 2018. Fractievoorzitter en voorzitter van de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport, en later ook voorzitter van de Commissie Werkgeversaangelegenheden van de gemeenteraad. Wordvoerder voor zorg, werk en inkomen, armoede, schulden, integratie en samenleven. Een bindende factor in de coalitie, prima ingevoerd in de lokale politiek en met een groot netwerk en een groot hart. Gezegd met een sterk gevoel voor rechtvaardigheid, een hart voor al die zaken die het leven van kwetsbare Rotterdammers ook raken. En op een zekere dag was ik op werkbezoek ergens bij een zorginstelling in Rotterdam. En ja hoor, wie liep daar voorbij? Mevrouw Roest, die was daar werkzaam. En dat je in de zorg kan werken en dat kan combineren met aandacht voor de politiek en de gemeenteraad en ook nog eens het leven schenken aan twee fantastische kinderen, dat moet je kunnen. Sommigen zeggen: alleen vrouwen kunnen dat. Ik weet het niet. Sommigen zeggen dat. Alleen vrouwen kunnen dat.

Maar ik durf te zeggen: Lies Roest kan dat, want zij heeft bewezen dat ze dat ook kan doen. Mevrouw Roest, werken in het publieke domein is niet gemakkelijk. Dat heeft u zelf ook ervaren de afgelopen periode. Zeker als het ook nog eens nodig is bij politieke strubbelingen om nog eens stuurmanskunst aan de dag te leggen om toch partijen weer te binden, met elkaar weer goede afspraken te maken. Ja, ik vond het wel heel bijzonder om dat aan die kant van de lijn te ervaren. U kreeg steun van de raad voor de motie 'Innovatieve inkoop van zorg en welzijn'. Dat was in januari 2021. Samen met enkele collega's in de raad diende u daarover een motie in. U vroeg te onderzoeken of er binnen de aanbesteding ook nieuwe vormen mogelijk zijn, zoals concurrentiegericht dialogo om te komen tot optimalisering van vraag en aanbod of wellicht positieve ervaringen met inkoopvormen in andere gemeenten. Klassieke aanbestedingsprocedures, wist u, hebben nogal eens het nare effect dat ze ook kwalitatief goede initiatieven kunnen uitsluiten en dat is uiteindelijk het kader waarin wij moeten opereren. En soms lopen wij tegen de randen van die kaders en dan is het handig om te kijken of je een keer met die kaders kunt breken. Daar had u altijd oog voor, maatwerk. Overigens, een typische Lies Roest-motie, zeggen ze tegen mij, was toch 'Opzoomeren tegen energiearmoede' in december 2021. Omdat de aanpak meer kans heeft als die dicht bij huis blijft, en opzoomeren een bewezen concept is van dicht bij huis. Ook doorgroei van het budget voor Hefpark, Dakpark en Dakakker, een motie van juli 2021 in het kader van Koers van de stad. Mevrouw Roest, ik wil u hartelijk dankzeggen voor alles wat u gedaan heeft voor de stad, voor de raad, maar ook voor al die mensen in de stad. Een vrouw met een groot hart, een vrouw die past in de categorie: she can fix it. Hartelijk dank. Mijnheer Roskam, hij past in de categorie 'het waren fantastisch mooie – wat was het – zes, zeven maanden. Zoiets was het. Raadslid sinds april 2021. Lid van de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaanpak, Armoedebestrijding, met als portefeuille ook schuldenaanpak en armoedebestrijding. U vroeg in de raad vanwege het imago probleem door andere de toeslagenaffaire aandacht voor het herstellen van het vertrouwen bij de Rotterdammers die voor schuldhulpverlening in aanmerking komen. Uw motie die hierover ging werd in juli vorig jaar ook aangenomen. Een ander wapenfeit was uw motie over het verkleinen van de afstand tot werk door een grotere bereikbaarheid van de haven die met algemene stemmen werd aangenomen. Voor werkzaamheden is bereikbaarheid van de haven namelijk een belemmering. Laat het zo zijn dat wethouder Van Gils en ik vandaag met een grote havenoperator daar ook over spraken: hoe verbeter je dat de mensen makkelijker van hun huis naar de Tweede Maasvlakte komen? Dat blijkt toch echt nog wel een ding. Maar we leggen glasvezel in de stad aan, en believe me, over tien jaar doen we al dat laden en lossen van containers gewoon vanuit huis. We spreken elkaar tegen die tijd.

Dan Jimmy Smet, lid van de gemeenteraad sinds maart 2018. Lid van de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport, waar u een aangename vervanger was van de commissievoorzitter Roest. En de commissie Veiligheid, Bestuur, waar u ook lid van was, ook lid van de subcommissie BOOR, openbaar onderwijs, burgerlid voor GroenLinks van 2014 tot 2018, burgerdeelraadslid Feijenoord, 2002-2014. De heer Smet, een radertje in politiek Rotterdam. Rotterdammer van Zeeuwse makelij. U was graag doorgegaan, want zo zei u: het raadslidmaatschap smaakte naar meer. Het mocht niet zo zijn. U heeft de afgelopen jaren naast uw werk als docent-begeleider bij VSO Stichting Horizon persoonlijk veel geïnvesteerd in het werk van de raad. Zo zagen wij u op gezette tijden gastlessen geven bijvoorbeeld over het Kinderrechtenverdrag, of hoe de gemeenteraad werkt, zeker aan mbo'ers. Dan kwam u op de gang weer eens een oud-leerling tegen. Ha meester Smet, ook wel leuk. En ik wil ook graag nog een fijne herinnering met u delen. Ten eerste was u samen met mevrouw Hoogwerf en mevrouw Eskes lid van de begeleidingsgroep Onderzoek huiselijk geweld. Gedrieën begeleidde u een onderzoek vanuit het Verwey-Jonker Instituut en een jaar later nog een quickscan over het doorvoeren van de aanbevelingen en daar valt veel over te zeggen, bijvoorbeeld het tijdsbeslag hiervan en dat moet hier echt wel vermeld

worden. Maar wat ik mooi vond was hoe u eigenlijk gedrieën daar een draai in vond. Ik ben ervan overtuigd dat u op dat moment met zijn drieën eigenlijk de politieke verschillen opzij heeft gezet. Dat is tekenend voor het aanpakken van een ernstig maatschappelijk thema waar je eigenlijk zonder politieke overwegingen van kan zeggen: dat moet gewoon verdraaid afgelopen zijn en hoe kunnen wij daaraan een bijdrage leveren? Mooi vond ik ook op 24 september 2020 tijdens een indrukwekkende bijeenkomst in de Laurenskerk met bestuurders en professionals in een verklaring politieke tegenstellingen overbruggend ongeveer in deze bewoordingen. Onze kleur is anders en de toon kan verschillen, maar wij staan samen schouder aan schouder voor de aanpak van dit type geweld. En zo is het ook. Overigens verdienen ook mevrouw Hoogwerf en mevrouw Eskes in dezen ook een soortgelijk compliment, want het waren uw compagnons in dezen. Alleen mevrouw Hoogwerf moet het vandaag doen door opmerkingen terzijde want zij neemt geen afscheid. Het tweede, u sprak kort en duidelijk, dus ontving u op 14 juli vorig jaar inderdaad voor het programma Taal, met wethouder Bokhove in de commissie ZOCS de Duidelijke Taalbokaal van taalambassadeur Ria Schaper en directeur van Alsare, Laura Hendriks. Een flinke groep Rotterdammers kan zich redden in het Nederlands en een eenvoudig gesprek voeren op B1-niveau. Dat gaat goed als je geen vakjargon gebruikt en in korte actieve zinnen spreekt en het concreet houdt en u heeft daar een modus voor gevonden. Daarom ook die prijs die bij u op tafel ligt, waarvan u zelf zegt: ik vind eigenlijk dat die moet gaan rouleren. Maar u mag hem voorlopig nog even houden totdat u van mij een telefoontje krijgt. Hartelijk dank voor uw inzet, voor de kwaliteit van het raadswerk, maar ook voor die gulle lach waarmee u iedereen bediende binnen en buiten dit raadshuis. Dank u wel.

Dan kom ik bij de heer Tak, Dennis. Ook vanaf het begin van deze periode lid van deze gemeenteraad. Vorig jaar voor het eerst vader geworden van dochter Isabel. Dat verandert het leven van een mens. Ik weet niet of Isabelle Broeders daar de aansporing voor was, of dat de inspiratie was. Lid van de commissie Energietransitie, Duurzaamheid, Economie en Mobiliteit en van de commissie Majeure Projecten, Organisatie en Financiën, woordvoerder van economie, energietransitie, mobiliteit, organisatie, financiën, toerisme en horeca. Op plek 5 van de lijst van de Partij van de Arbeid levert nu niet direct een terugkeer naar de gemeenteraad. Dat vindt u vast wel heel vervelend. Hopen op betere tijden, zullen we maar zeggen. Overigens ook een gemotiveerd raadslid op tal van terreinen, altijd denkend aan oplossingen. Er zijn altijd genoeg problemen te benoemen, maar oplossingen zoeken, dat was ook een zoektocht voor u. Ik heb een keer kritiek op u geleverd in een persoonlijk gesprek. Toen heb ik tegen de heer Tak gezegd: uw probleem is dat u te slim bent. Hartelijk dank voor het beschikbaar stellen van al die kennis. Persoonlijke kennis, de persoonlijke ervaring, maar ook de ervaring in het bedrijfsleven ten bate van de stad Rotterdam en van de gemeenteraad. Inzet om 5.000 betaalbare woningen te realiseren, met veel groen. We leerden u ook kennen als voorstander van een duurzame groene stad. Aanjager ook van duurzame ontwikkelingsdoelen voor de gemeente. U zult zeker gemist worden in de commissie COR, waar u uw financiële kennis op een goede manier heeft ingezet. Ook in de discussies over Feyenoord City heeft u zich ook zoals de heer Postma goed ingezet om duidelijkheid te krijgen over de financiële gevolgen van het hele project maar ook van het stadion. Ik denk dat het belangrijk is om te constateren dat u altijd een inzet heeft gepleegd die bij velen in de waardering viel maar niet bij iedereen. Zo heeft u bij een enkele ondernemer in de stad toch tegen de haren in gestreken door daar een bijzondere kwalificatie op los te laten, heb ik begrepen. Het leverde zelfs een rechtszaak op. Dat is maar weinige raadsleden overkomen de afgelopen periode. Maar uiteindelijk heeft ook de rechter uw kant gekozen en dat laat zien dat een raadslid uiteindelijk veel ruimte heeft om dingen te kunnen agenderen en dat is maar goed ook, dat we in deze rechtsstaat leven. Mijnheer Tak, bedankt voor uw toewijding, voor uw inzet de afgelopen periode. U heeft zeker de komende weken iets meer tijd voor Isabel. Geniet ervan en tot ziens.

Tim Versnel. Voorzitter van de commissie Werk, Inkomen, Integratie, Schuldenaanpak en Armoedebestrijding en lid van de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur, Sport, ZOCS, woordvoerder voor werk en inkomen, onderwijs, armoede, participatie, integratie en zorg. We hebben uw kennis als raadslid op tal van terreinen zeer gewaardeerd en u ook leren kennen als iemand die zich echt grondig voorbereidt. Scherpe teksten en altijd to the point, nooit meer zeggen dan strikt nodig is. Maar toen ik vandaag het dubbelinterview las, dacht ik: hij is vast wel geïnspireerd door het feit dat hij aan de burgemeester een keer 72 vragen had gesteld in één vragenreeks. Het ging over excuses voor de slavernij. Volgens mij waren het 72 vragen? Ik heb ze niet geteld, het waren er veel. Het waren er veel. En het is goed dat een mens ook kan reflecteren op zijn eigen werkwijze en dat deed u vandaag ook in het interview met het Rotterdams Dagblad. Maar ik vond u altijd een scherpzinnig debater, ook soms met de hand in de zak toch, dat typeert een houding van denken en praten tegelijkertijd. U combineerde uw rol als lid, maar ook tactvol met de voorzitter spelend, nooit een ander terechtwijzen maar altijd staan voor je eigen verhaal en scherpe vragen stellen. Ja, het type gentleman in de politiek, zou ik bijna willen zeggen. Ook al heeft een gentleman niet altijd een stropdas. Altijd gericht op de kern van de discussie, de bal spelen, nooit de man, zeer te waarderen. U had twee jaar geleden een dingetje met Twitter. Hoe ging dat ook alweer? Je laat je als raadslid af en toe gaan in zo'n tweet en daar krijg je dan massa's reacties op. Volgens mijn informatie 10.500 reacties. Ik ontlokte vaak reacties, maar 10.500 heb ik nooit gehaald. Toen heeft u maar gezegd: Twitter, een streep erdoorheen, rust. Het zijn velen die wellicht het goede voorbeeld kunnen volgen. Ik wil u graag dankzeggen voor al het werk dat u gedaan heeft. Ongelofelijk veel succes bij alles wat u nog verder gaat doen. Houd de scherpste erin. Speel altijd de bal en het zal u altijd goed gaan. Hartelijk dank.

Elene Walgenbach. Raadslid sinds maart 2018, lid van de commissie EDEM en woordvoerder voor horeca, toerisme en evenementen. Verder lid van de commissie Veiligheid en Bestuur, voor het onderwerp coffeeshops en ten slotte van de commissie ZOCS en cultuur. U kwam in de raad om u in te zetten voor een groene en levendige stad met kansen voor iedereen. En een levendige nacht, in het bijzonder wilde u zich inzetten voor het betrekken van de jeugdige Rotterdammers bij ook de andere kant van de stad, namelijk ook de mooie, vrolijke, gezellige kanten van de stad Rotterdam. Die zouden we soms ook in de ernst van de debatten die we met elkaar voeren vergeten. Maar daar was u en het was ook goed dat u die kant van de stad altijd agendeerde. Niet alleen de vrolijke toon, want het ging daar soms ook om keiharde belangen in die wereld. Maar uiteindelijk wist u die op een goede manier evenwichtig te vertolken. Wat het laatste betreft, uw rol samen met collega Yigit van DENK als ambassadeur voor de Rotterdamse jongerentop Speak up! van Young010 op 11 december 2020, was u op het lijf geschreven. Die ging over de gevolgen van corona voor Rotterdamse jongeren op de gebieden van onderwijs, werk, huisvesting en mentale gezondheid. En met deze jongerentop kreeg de verbinding tussen jongeren en de gemeenteraad een extra impuls. Verbinding die bleef, ook dankzij uw energieke inzet. En u had volop plannen met de horeca. Soms waren we het met elkaar hartgrondig eens, soms niet. Maar op die terreinen waarop wij het echt heel erg met elkaar eens waren kwam corona en toen moesten wij een aantal dingen laten liggen. Maar ik wil u beloven, ik wil één belofte doen, dat die moties die daar aangenomen zijn, en het jawoord van mijn kant, dat we daarmee aan de slag gaan, dat die niet vergeten zullen worden als u straks uit de raad bent. Dat is een belofte. We houden ze boven tafel en we gaan eraan werken in de hoop dat we echt in die horeca- en uitgaanswereld iets van een vernieuwing teweeg zullen brengen, vernieuwing waar u voor gestaan heeft, gesteund door velen in de stad, overigens niet in de laatste plaats ook de heer Tak, die ook iets heeft met die wereld. Ja, hij heeft een baard maar hij blijft jong. We gaan ermee aan de slag en op enig moment zult u vast wel een keer horen hoe daarmee is omgegaan. De coronapandemie heeft helaas verhinderd dat een aantal van uw idealen die we, raad, college en burgemeester, graag wilden oppakken, om die nu even nog vast te houden. Ook de stadsmuseale functie had uw

warme belangstelling blijkens uw aangenomen moties afgelopen december. Mevrouw Walgenbach had ook de openbare orde en veiligheid, voor zover die niet door mevrouw Arsieni werd gedaan. Dat was bij u ook in goede handen, zeker in relatie tot uitgaan en horeca. Het kon daardoor ook wel eens inhoudelijk bijzondere kanten raken die we misschien nog niet eerder hadden gezien. Daar waar velen in het verleden dachten: uitgaanshoreca, daar moet je voldoende veiligheid, met andere woorden voldoende politie bij zetten, was u ook iemand die zei: moet dat nou? Dat zijn van die eenvoudige vragen die zich soms heel moeilijk laten beantwoorden, maar het was een terechte vraag. Een vraag die ik in ieder geval niet vergeten ben en die mij ook aan het denken heeft gezet en nog steeds aan het denken zet. De mate waarin je op een vrolijke activiteit namelijk uitgaan, toch op voorhand repressie organiseert. Een goede vraag, ik ben er nog niet helemaal uit maar we gaan ermee aan de slag. Hartelijk dank.

We maken vorderingen. Dan gaan we naar mevrouw Yildirim. Lid van de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaangepak, Armoedebestrijding, WIISA, voor alle werkterreinen van de commissie. De commissie Bouwen, Wonen, Buitenruimte, afval, dierenwelzijn en stadsprojecten. Het zat er allemaal in. We hebben u wel terugverwacht in de raad. U stond voor de Partij van de Arbeid op een zogenaamde verkiesbare plek en u heeft in uw portefeuille in de afgelopen jaren uw woord gesproken en ook uw ding gedaan, zoals dat dan heet. Maar iemand anders haalde meer stemmen dan u. Zo werkt dat nu eenmaal in een democratie. Dat was ongetwijfeld anders verwacht en u gaat nu gewoon andere dingen doen in de tussenliggende tijd. Want u bent wel een politiek dier, schat ik zo in, want ergens komen wij u wel weer tegen de komende jaren. Armoede was voor u een belangrijk thema, daar heeft u vaak over gesproken. Ik herinner me dat we daar zelf ook weleens indringende gesprekken met zijn tweeën over gehad hebben. De beroemde vraag die ik aan vele mensen stel: wat doe je dan in het gezin waar honderd euro fantastisch behulpzaam kan zijn met een tas boodschappen maar waar ook een zeer getalenteerde dochter van 15 wellicht een fantastische spurt kan maken in het onderwijs, waaraan geef je die honderd euro? Mooie discussies waar je nooit uitgepraat raakt, maar die schetsen soms het dilemma waar je mee worstelt als het gaat om armoedebeloid en keuzes maken. U stond vaak op tegen onrecht, zeker als dat hier bij ons in de stad was maar ook als dat ver weg was, lastige discussies die we in dat opzicht ook met elkaar gehad hebben in deze gemeenteraad. U kijkt trots naar uw voorstel voor wijkbasisbanen, waarmee is proefgedraaid met een positieve beoordeling na evaluatie. Dat is ook het geval met uw motie 'Vrouwenemancipatie next level', waarmee acties aan het actieprogramma Samenleving zijn toegevoegd. We hebben voor een volgende termijn nog wel een lijstje met onderwerp klaarliggen. Bijvoorbeeld dat je op 8 maart, de Internationale Vrouwendag, gewoon mannen moet uitnodigen, want volgens mij moeten niet vrouwen worden geëmancipeerd maar mannen, maar ik mocht dit jaar niet komen, dus u had daar nog iets aan kunnen doen als u terugkwam, maar het blijft op de agenda staan voor de komende jaren. Ik mocht op de Internationale Vrouwendag niet langskomen. Nou, dat was pijnlijk. Mevrouw Yildirim, u heeft zich ook voor uw partij prima van vele taken gekwet. Ook de wijze waarop u dat deed, dus niet alleen dat u dat deed maar ook de manier waarop u dat deed, en soms hier ook met andere collega's op een fatsoenlijke manier de degens kruisen. Nooit over de schreef gaan, altijd de bal spelen, ook dat is te waarderen. Hartelijk dank en we zien u vast weer terug.

Mevrouw Zandberg, in de raad sinds 14 oktober 2021, voordien burgerlid. Lid van de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport, maar ook lid van de commissie Bouwen, Wonen, Buitenruimte. Bovendien voorzitter van de subcommissie BOOR, onderwijs in Rotterdam. En als raadslid heeft u een korte tijd een belangrijke bijdrage geleverd aan verschillende debatten zoals Wijk aan Zet, maar ook de stadsmuseale functie. Bij Wijk aan Zet, op 14 oktober 2021, nam de raad uw moties aan over toezicht op het democratisch verloop van de bewonersinitiatieven in de wijk en verder over benaming wijkraad in drie kernen, Hoek van Holland, Pernis en Rozenburg. Ook steunde de raad uw motie om

professionele aandacht te besteden aan de marketing en communicatie van het nieuwe stadsmuseum als merk. Over u wordt gezegd dat u over een zelden gezien arbeidsethos beschikt, volgens een welingelichte bron die we hebben geraadpleegd was uw zwangerschapsverlof nog niet ten einde of u had uw plek in de raadzaal alweer ingenomen. Zo snel ging het. Volgens een andere welingelichte bron zei u: tja, hoe vaak krijg je nu de kans om in deze mooie raadzaal op te treden? Dat is toch een fantastische magneet die je hiernaartoe trekt. Fantastisch. En zo schoof u tot verbazing van de aanwezigen op een zaterdagochtend kort na uw bevalling ook aan bij een gesprek met wijk- en gebiedsvertegenwoordigers. Wat hierbij verder ook opviel is dat u aanvankelijk wat terughoudend en stil kon zijn, maar naarmate u hier meer zat, ging uw mond meer open, kwam er meer volume uit, ook meer tekst, altijd waardevol en constructief. In de actualiteitenraad zat u bij mij soms wat in de dode hoek, dat u echt wel op een bijzondere manier de aandacht moest vragen als ik u niet altijd zag. Excuses daarvoor. Hartelijk dank voor uw inzet in de afgelopen periode en ook u zien we vast wel terug. Dank.

Mijnheer Van Zevenbergen, raadslid vanaf maart 2018, lid van de commissie Veiligheid en Bestuur en ook lid van de commissie WIISA. U koos voor de lokale politiek omdat Rotterdam naar uw stellige overtuiging behoefte had aan meer wijsheid en warmte. Empathie in plaats van wantrouwen en veroordeling. Los van waar u politiek voor staat, herkent volgens mij elk raadslid dit in u, als mens. Als raadslid wilde u politieke bescherming bieden aan mensen die afhankelijk zijn van anderen, ook van de overheid, en die ook anderen nodig hebben om op de been te kunnen blijven staan. U weet dat ik in mijn brief aan de stad, toen ik voor de derde termijn mocht gaan, ook schreef, en dat moet u denk ik deugd doen, dat wij op een goede manier de afgelopen jaren aandacht hebben gehad voor velen in deze stad en dat we wellicht mensen die bescherming nodig hebben niet altijd op een goede plek hebben gezien. Ik deelde die zorg met u, maar volgens mij velen in deze raad, dat de zorg er nog altijd was en er nog altijd is. Behalve wijsheid en warmte bracht u ook empathie in de raad en u zei altijd nuttige dingen. Soms was u door toedoen van uw buurman snel door uw spreektijd. En dan was u nooit zo opdringerig om dan toch extra meer spreektijd bij te plussen of op te vragen. Dat liet u altijd over aan anderen. Iedereen herkent zichzelf, zo mooi is dat. Dat liet u altijd aan anderen over. Maar als u die kreeg dan was u ook kort. Ik wil één anekdote met u delen. Ik heb altijd een lijstje met namen van sprekers, maar daar stond u niet altijd bij. Dan ging uw vinger later omhoog en moest ik u bij tekenen. En ik had altijd de neiging, vraag me niet waarom, om uw naam te coderen. Dus Van Zevenbergen schreef ik een 7, een driehoek met een punt omhoog, streepje en. Een driehoek met een punt omhoog is Chinees voor berg, heb ik me laten vertellen toen ik daar een keer was. Een 7 is niet zo ingewikkeld, en het meervoud van berg, is en erachter. Dus dat was de makkelijkste manier om die kleine ruimte die ik heb op mijn agenda uw naam bij te kalken. Nou, dan weet u dat ook. U kunt het grapje ook een keer uithalen als u mijnheer Van Zevenbergen nog een keer een briefje stuurt. Maar ook met u had ik soms buiten de raad mooie persoonlijke gesprekken. Dat heb ik altijd gewaardeerd, soms op mijn kamer, soms op andere plekken. Niet iedereen maakte daar gebruik van, maar als er wat was waar u zorgen over had of iets wat u met mij wilde bespreken, dan deed u dat. Dat heb ik altijd bijzonder gewaardeerd, want dat verklaart vaak toch de mens achter de politieke idealen die hier vaak uitgesproken worden. En ik denk dat wij, het feit dat u niet terugkomt, dat we die persoonlijkheid die Van Zevenbergen is, echt gaan missen. Ik ga die persoonlijkheid ook missen. Dat bracht toch net iets anders in de raadzaal dan alleen de inhoud, maar de mens die hier was, daar had ik altijd grote waardering voor. Wat u ook verder gaat doen in uw leven, ik denk dat het van belang is om vrolijk te blijven. Die glimlach van u is mooi en is ook tekenend. U bent hier weleens vergeleken met Sinterklaas, weet u nog wel? Weet u nog wie dat was? Joost Eerdmans was dat, die naar analogie van Den Uyl en Wiegel zei: Sinterklaas zit daar, maar u reageerde daar met een grote mate van spontaniteit op. U vond het wel een erenaam bij wijze van

spreekt. En zo zorgde u voor het ontladen van soms ingewikkelde dingen in deze raadzaal en dat gaan we missen. Ik wil u graag hartelijk dankzeggen voor die vrolijkheid. Nu ga ik afwijken van de alfabetische volgorde. Robin de Roon, raadslid sinds 2018, lid van de commissie Bouwen, Wonen, Buitenruimte. Door de illustere Hans van Mierlo kreeg u in uw studietijd belangstelling voor het openbaar bestuur en de politiek. U ontdekte het belang van het betrekken van bewoners bij het beleid. Dat voedde uw interesse in het openbaar bestuur en zo rolde u uiteindelijk in het openbaar bestuur voor de politieke partij D66 en dan sinds 1998 als ik me niet vergis. Dat is een heel lange tijd. En ook trouw al die jaren. Er zijn ook mensen die af en toe naar een andere partij hoppen, maar u was al die tijd gebleven. Van 2006-2010 lid van de deelraad Kralingen-Crooswijk en daarna lid van het dagelijks bestuur daar. Daarna ook een periode fractiemedewerker Tweede Kamer voor D66. Maar het onderwijs en de lokale politiek stonden toch echt bovenaan. Als geboren en getogen Rotterdammer vond u het merkbaar om eer te leggen in het lidmaatschap van de raad om bescheiden zoals u altijd bent een steentje bij te dragen aan de mooiere duurzamere kansrijkere stad Rotterdam en haar inwoners. En dan op een heel eigen persoonlijke manier van debatten voeren. Dan was er wel weer een opmerking over bouwen en wonen, bijvoorbeeld van de heer Van Zevenbergen, dan stond u op en ook daar licht voorovergebogen. Nee, nee, mijnheer de voorzitter, mag ik de heer Van Zevenbergen de vraag stellen – was toch niet het middensegment echt het probleem? En op die manier, heel zacht, maar toch het punt markeren waar u politiek ook voor wenste te staan. U bent een van de raadsleden die veel op hebben met de woningbouwopgave in de stad. U had een actieve inbreng in de commissie en in de raad op het gebied van bouwen en wonen. Bij het onderwerp grondbeleid en marktbenadering voor projectmatige woningbouw gaf u in een motie aan over de bestaande praktijk van de verkoop van grond volgens het grondbeleid dat de procesgang wel sneller mag gezien die enorme woningbouwopgave. Misschien een voor de hand liggende opmerking, maar u maakte hem wel. Dat kan als je dan de staande praktijk zoals we die nu kennen vereenvoudigt, anders bezielt, anders beschouwt. Het is een voorbeeld. U weet duidelijk waarover u het heeft en scherpt het beleid aan met voorwaarden die ertoe doen, genuanceerd, specifiek, acceptabel, realistisch, haalbaar en dat is ook altijd knap. Maar ook altijd met een persoonlijke touch. Het doet mij groot genoeg mijnheer De Roon, om u te kunnen mededelen dat het Zijne Majesteit heeft behaagd u een onderscheiding toe te kennen als Lid in de Orde van Oranje-Nassau voor uw inzet in de afgelopen jaren. Ja, daar mag zeker een applausje voor. Dat mag dan misschien een automatische verdienste zijn, maar de volgende zeker niet. Want het college heeft ook nog eens besloten om u de Stadspenning de Rotterdammert te overhandigen voor uw inzet voor de stad, met als inscriptie – even kijken, nee, ik heb hem hier niet, het spijt me. Maar de inzet was geweldig. Wij zullen u blijven waarderen voor de manier waarop u uw bijdrage heeft geleverd aan de fysieke omgeving van deze stad. Hartelijk dank. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

Dan Jan-Willem Verheij, raadslid van 2010-2014, burgerlid van 2014-2015, weer raadslid van 2018-2022 en vele activiteiten gedaan voor de stad Rotterdam. Lid van de commissie Majeure Projecten. Wat dreef u eigenlijk? Ongelofelijk, zo ingezet al die jaren en ook nog eens een keer mijn zeer gewaardeerde eerste vicevoorzitter van de raad. En toen het in enig coronajaar fysiek met mij wat lastig lag, was u niet te beroerd om samen met de heer Simons en andere collega's de stemmingen digitaal later in de raad van mij over te nemen. Toegewijd, veel energie, ook niet te beroerd om af en toe risico's te nemen. Want anderen in de samenleving konden soms uw inzet op sommige onderwerpen niet waarderen. Maar wel in dit huis. Democratie is helaas soms ook de plek geworden waar een raadslid ook te maken krijgt met vormen van onveiligheid. De manier waarop u dat al die jaren heeft weten te dragen en te doorstaan, en ondertussen ook gewoon een huis te bouwen, ook in dezelfde periode, verdient veel lof en veel waardering. Ik zou bijna willen zeggen: het is een man van vlees en bloed en botten, maar misschien ook wel van gewapend beton. Uw kennis op

financieel gebied maar ook affiniteit met bouwen en wonen in combinatie met kennis van de gemeente hebben enorm bijgedragen aan uw oeuvre. Maar ook integer, door dik en dun. Daar stond u ook voor, voor integriteit, door gewoon simpelweg telkenmale als hier zaken aan de orde zijn die maar enigszins kunnen conflicteren met uw activiteiten als werknemer, verliet u de raadzaal en liet u dat over aan anderen. Zeer te waarderen, hoe je altijd scherp en alert op de integriteit hebt gehandeld. Voorzitter van de enquêtecommissie Warmtebedrijf, dat noemen wij in dit huis corveewerk. Veel doen waarvoor je geen cent krijgt. En toch dat maar wel willen doen, dat op je willen nemen. Je willen opofferen voor het vele werk dat daaraan gekoppeld is. Ga er maar aan staan, zo'n enquête, al die stukken die je moet lezen, al die gesprekken die je moet voeren met veel mensen. Al die verslagen en vervolgens kijken welke conclusies er aan de orde zijn. Niet in de klassieke betekenis van een enquête 'Barbertje moet hangen', maar vooral ook: welke lessen kunnen we trekken voor ons gezamenlijk optrekken, college en raad in de te onderscheiden verantwoordelijkheden. Ik heb u in dat opzicht ook weer leren kennen als een integer mens en ook als een mens recht door zee. Maar ook uw bijdrage op ingewikkelde dossiers als Feyenoord City mogen niet ongenoemd blijven. Uw laatste ingediende motie samen met de heer Vonk vind ik wel een tikkeltje symbolisch. De titel luidde 'Afmaken waar je aan begint'. Nou, dan neem je wat op je schouders, want een stad is nooit af. Dus zelfs met uw vertrek is nog niet afmaken waar u aan begonnen bent. Mijnheer Verheij, beste Jan-Willem, hartelijk dank voor de inzet in de afgelopen periode. En ook in jouw geval heeft het de Majesteit behaagd je te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau voor de vele inzet van de afgelopen jaren. En toen was daar ook nog de Rotterdammert, de echte Rotterdamse onderscheiding die erbovenop komt en ook zeer verdiend wat ons betreft. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

We gaan naar Michel van Elck. Michel van Elck kon zich prima opwinden over vervoer op maat. De sluiting van ouderenrestaurants was hem een doorn in het oog. Hij maakte zich hard voor biljarten in Rozenburg en vroeg aandacht voor het stallen van scootmobielen. Hij streed voor een plek voor de vereniging Steeds Hooger, en illegaliteit mocht nooit gedoogd worden. Ja, Michel van Elck, zo kennen we hem, een man recht door zee. De heer Van Elck is raadslid voor Leefbaar Rotterdam sinds april 2010. Twaalf jaar is een uitzonderlijk lange periode, zelfs voor Leefbaar zijn er maar weinig mensen die dat ook gegund wordt om voor de zoveelste keer op de lijst te mogen staan. Een teken van waardering ook in de eigen politieke geleding. De afgelopen jaren lid van de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport en onverminderd maatschappelijk betrokken en actief als raadslid. Een volksvertegenwoordiger die altijd maar bleef opkomen voor in zijn ogen gewone Rotterdammers. U hield zich bezig met onder andere maatschappelijke ondersteuning, AWBZ, ouderenwoningen, vervoer, zorg, hulpmiddelen, dementie, maatschappelijke opvang, huizen van de wijk, topsalarissen in de zorg, asiel en illegaliteit. Wij konden samen af en toe eens een mooi boompje opzetten over uitgeprocedeerde asielzoekers die ik in de ogen van de heer Van Elck tegen de wet in zou hebben et cetera. Maar ik wacht nog altijd tot hij mij een keer het bewijs levert dat ik tegen de wet heb gehandeld. Prachtige debatten hebben we daarover met elkaar gevoerd. Maar het kenmerkende voor de heer Van Elck, hoe doordringbaar hij kan zijn in de thematiek waarvoor hij staat, dat zal nooit persoonlijk worden. Nooit persoonlijk. Al die ingewikkelde debatten met de wethouders van speciaal vervoer, nooit heeft hij welke wethouder dan ook persoonlijk een hak proberen te zetten. Altijd de waardigheid van het ambt proberen in de gaten te houden. Wat mij betreft maatgevend voor hoe het ingewikkelde debat soms wel kan zijn. De waardigheid altijd in acht houden en dat kon Van Elck prima symboliseren, ook al was er in wat hij zei geen woord Spaans. Kraakhelder. Je wist precies wat je aan hem had. En daar kun je het mee eens zijn of niet mee eens zijn, maar dat was het wel. En zelfs als hij soms tijdens een debat ontdekte dat een ander andere argumenten gaf die hem misschien aan het twifelen zouden kunnen brengen, bleef hij koersvast. Van Elck genoot ook van het werk in de raad en soms zag ik hem daar wat in zijn tas wriemelen. En dan dacht ik: o ja, we moeten pauzeren. Mijnheer

Van Elck moet regelmatig op tijd eten. Hij heeft mij opgevoed dat ik af en toe naar hem moet kijken. Dus als u zag dat ik op een wat onlogisch moment ging schorsen, dan heeft hij vast wel met zijn hand in zijn tas gezeten, op zoek naar zijn brood. Hard werken, maar ook een feilloze antenne voor de samenleving. Een goede temperatuur, thermometer voor tal van vraagstukken die zich aan die kwetsbare kant van de samenleving afspelen. Die kwetsbare kant, waar we net bij de heer Van Zevenbergen over spraken, die de bescherming nodig heeft. Op zijn manier zag hij weer dat die bescherming daar ook alweer nodig was en dat we daar iets meer voor zouden doen. En dat bureaucratische argumenten die allemaal tot je dienst in wet- en regelgeving staan, niets afdoen aan het feit dat die ouderen gewoon hun hapje eten in het restaurant is afgepakt. Dat kon hij feilloos verwoorden, daar stond hij ook voor. Hij kon begrijpen dat dat in de regels niet in te passen was, maar dat hij het toch maar niets vond, dat bleef hij keer op keer, keer op keer herhalen. En dat is denk ik te waarderen in een vorm van politiek engagement waar je mee kunt zitten. Dat had mijnheer Yigit ook met ontbijt voor schoolkinderen. Bij heel veel vraagstukken. Ik zag mijnheer Yigit al bijna zeggen, bij het einde van elk debat: overigens, denkt u aan ontbijt voor de kinderen? Ik zag het bij Michel van Elck ook. Overigens, het blijft mij tegenzitten dat die ouderen het restaurant is afgepakt. Volgens mij is dat een van de frustraties die u de afgelopen periode hebt geagendeerd en waar niet zomaar een-twee-drie een oplossing voor te vinden is. Maar het feit dat ik dat scherp weet, betekent dat het is blijven hangen. En niet alleen bij mij als raadsvoorzitter, maar bij velen. En ik denk dat velen u dankbaar zijn voor het blijven agenderen van die scherpe thema's. Mijnheer Van Elck, ook in uw geval heeft het de Majesteit behaagd u te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. En ook in uw geval is er sprake van een gemeentelijke onderscheiding, namelijk de Wolfert van Borselenpenning met als inscriptie – daar was ik in de war mee – 'Met hart voor de zorg van Rotterdammers'. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) En hiermee ben ik, gewaardeerde collega's, aan het einde van de beroemde vierjaarlijkse Castrolezing. Vanuit deze positie geef ik graag het woord aan de nestor van de raad.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik ben echt aan koffie toe, maar jullie waarschijnlijk ook. Maar ik zal toch even kort stilstaan bij de collega's die de raad gaan verlaten. Ik ga natuurlijk niet het verhaal van Ahmed overdoen, ik ga het ook kort houden en ik wil toch even beginnen met de waardering voor het artikel van Jeroen Postma en Tim Versnel vanochtend in de krant. Dat was me uit het hart gegrepen. U weet, er zijn vele partijen hier in de raad die er aandacht voor vragen. Ik hoop ook dat het volgende college daar ook ruimte voor maakt, voor die dingen die allemaal werden genoemd. Maar dan begin ik in geheel willekeurige volgorde. Er zit geen enkel idee achter, behalve dat ik het heb geordend naar partij.

Jan-Willem Verheij. Jan-Willem was de éminence grise van de gemeenteraad. Hij wist en kon alles. Zo heeft hij zich ingezet voor betaalbare woningen in het middensegment, beet hij zich vast in lastige dossiers zoals Feyenoord City. Hij was voorzitter van de raadsenquêtecommissie Warmtebedrijf Rotterdam. Ook diende hij het initiatiefvoorstel in 'Gestapeld Rotterdam' over dubbel grondgebruik. Het werd bijna unaniem aangenomen door de gemeenteraad. En de rol van plaatsvervangend voorzitter in de raad heeft hij met verve ingekleurd door zijn mensenkennis en procedurekennis. Jan-Willem, je mag onwijs trots zijn op jouw raadsperiode. Dank je wel voor alles.

Tim Versnel, altijd vooraan om Rotterdams glorie uit te dragen. De Rotterdamse vlag kan door zijn initiatiefvoorstel fier wapperen. Tim was de man van de ideologie. Hij is de belichaming van het liberalisme. Ook sloeg hij een brug met DENK op het gebied van integratie. Dank voor je inzet voor Rotterdam.

Hannagnes Faber. Toen Hannagnes vorig jaar in de raad kwam drukte ze direct het gaspedaal in. De moties vlogen het college om de oren. In de commissie BWB kwam ze met goede initiatieven, zoals Rotterdamse bewoners voorrang geven bij een nieuwe koopwoning, voldoende seniorenwoningen realiseren in Brainpark, en wilde ze een speelplaats voor

kinderen aan de Waterside. Ze ging snel en voortvarend te werk en dat is heel knap. Dat verdient ons respect.

Elene Walgenbach. Elene is de D66-horecatijger die in goede en slechte tijden zich geweldig heeft ingezet voor onze cafés, restaurants en nachtclubs. Ze stond klaar voor ondernemers en wilde dat de bruisende plekken van onze stad behouden bleven. Daarom een diepe buiging en een pils voor Elene.

Robin de Roon. Zeg je kwalitatief bouwen, dan zeg je Robin de Roon. Zijn signatuur: problemen vroeg signaleren en oplossen. Hij diende veel goede voorstellen in, zoals tegen een waterbedeffer van de opkoopbescherming en voor goede voorlichting voor studenten. Robin is scherp, slim, kundig, maar vooral ook een zeer geliefd raadslid. Robin, dank je wel. Nadia Arsieni. Nadia Arsieni was de kuitbijter van D66. Als ze je te pakken had liet ze niet meer los. Een beetje zoals een mug eigenlijk. Alleen zijn die mosquito's een blijvertje en gaat Nadia ons verlaten. Ook op het gebied van integratie heeft ze haar steentje bijgedragen, waarbij haar uitgangspunt altijd de medemenselijkheid was. Je hebt heel veel respect verdiend voor de manier van debatteren en je overtuigingskracht. Jouw kritische geluid zal gemist worden, maar veel succes bij de landelijke D66-organisatie als politiek secretaris.

Jeroen Postma was een sterk en kundig raadslid en een politieke duizendpoot voor GroenLinks. Zo schreef Jeroen mee aan het verkiezingsprogramma van de landelijke fractie van zijn partij. Ik vraag mij af of het proefballonnetje om iedere jongere € 10.000,00 te geven Jeroens idee was. Ik weet het niet. In de commissie EDEM en MPOF wist hij vaak de vinger op de zere plek te leggen. Op de inhoud wist Jeroen samen met Dennis Tak een brug te slaan met de oppositiepartij Leefbaar Rotterdam, door het amendement 'Een spannende finale'. Jeroen, het was prettig samenwerken en we zullen je deskundigheid gaan missen.

Jimmy Smet. Complimenten aan de wethouder. Dat zei je volgens mij vaak, dat heb ik in ieder geval onthouden. Jimmy Smet begon zijn Rotterdamse politieke loopbaan in de deelraad van Feyenoord. Het ware decor van een wildwestern in die tijd. Hij belandde vervolgens in een andere wildwestern, de Rotterdamse gemeenteraad. Jimmy heeft zich de afgelopen periode vooral hartstochtelijk ingezet voor de wijkraden en was bij iedere mogelijke bijeenkomst aanwezig. Heel veel dank voor je inzet.

Kies Lies, oftewel Lies Roest. Lies heeft het de afgelopen periode goed gedaan in de raad, staat hier. Dat vind ik eigenlijk ook wel. Met haar soms pittige vragen en betogen kon ze het de oppositie best lastig maken. Lies maakte zich druk om de armoede in onze stad en heeft zich daar fier voor ingezet. Lies, bedankt en wie weet tot snel.

Steven Lammering. Steven bracht de straat naar de raad. Hij vertelde veel uit eigen ervaring, hij bracht vaak aangrijpende anekdotes ten gehore van vrienden over belangrijke onderwerpen zoals veiligheid. Deze voorbeelden waren van onschatbare waarde in de raad. Zo hield hij de mensen een spiegel voor. Steven, dank je wel.

Dennis Tak, onze rode bankier, financieel specialist en voorzitter van de COR. Het is misschien onnodig om te zeggen, maar de COR is een belangrijk onderdeel om het bestuur van onze stad goed te controleren. Dennis is vlot, innemend en bevlogen. Met Dennis kon je samenwerken, al maakte hij af en toe wel een mooi pirouetje van 180 graden, iets met Feyenoord City, we zullen het er maar niet meer over hebben. Dennis, je bent een Partij van de Arbeid-held en we gaan nog veel van je horen.

Duygu Yildirim, de enige vrouw van de Partij van de Arbeid-fractie had het vast niet makkelijk tussen al die mannen. Het is daarom ook niet zo gek dat zij het altijd opnam om het leven van de Rotterdamse vrouwen en meisjes aangenamer te maken. Met veel moties en voorstellen heeft ze daadwerkelijke verbeteringen kunnen realiseren voor de Rotterdamse vrouwen en meisjes. Dank voor je inzet.

Stephan van Baarle. Stephan is een groot retorisch talent. Niet voor niets is hij ook Kamerlid geworden, waar hij onversneden doorgaat met de zaken die hem aan het hart gaan te benoemen. Stephan, jij clashte in 2018 met Leefbaar Rotterdam, maar juist daarom heb jij veel waardering en respect gekregen in onze rangen. Je deed dit namelijk hard en fair, maar

ook met respect en begrip. Eigenlijk op zijn Leefbaars. Stephan, bedankt en denk nog af en toe daar in Den Haag aan je stad.

Aart van Zevenbergen. Socialisten gaan nooit de strijd uit de weg, zeggen ze. In Rotterdam hebben wij dit aan den lijve ondervonden. Bijna alle verkiezingsborden ontkwamen niet aan een groot stickeroffensief van Socialisten 010. En onze knuffelsocialist Aart van Zevenbergen zag dat het goed was. Aart is dan ook zo'n lieve en zachtaardige man. Ik zou hem daadwerkelijk alles toevertrouwen, behalve mijn portemonnee. Aart, we mogen je graag en het ga je goed.

Taylan Cicek was in de raadzaal overal op voorbereid, zelfs op slechte weersomstandigheden. Gelukkig heeft hij met zijn jas en bontkraag kunnen voorkomen dat hij een koutje vatte op het stadhuis. Maar zonder dollen, je bent echt een slimme en sociale vent. Het was ook altijd gezellig om een biertje met je te drinken. Je was even eruit deze periode, maar we waren heel blij om je weer terug te zien. Het ga je goed.

Bas van Noppen had een flinke plek in te vullen. Hij moest namelijk in de voetsporen van Nourdin El Ouali treden, een doorgewinterd Rotterdams politicus. En toch wist Bas het NIDA-geluid goed te vertolken. Met bescheidenheid en op een rustige toon voerde hij het debat. Een politicus waar NIDA trots op mag zijn. Het is dan ook jammer dat ze niet meer terug zullen keren. All the best.

Ercan Büyükcıfci. Büyükcıfci, oftewel grote boer, alias de bulldog van NIDA. Als hij zich vastbeet in een dossier liet hij niet meer los. Zo wilde hij zwarte piet financieel uitkleden, de woonvisie aan banden leggen en de Rotterdamwet afschaffen. NIDA heeft de Rotterdamse raad nu losgelaten, maar we gaan nog veel van ze horen. Ercan, bedankt voor je fijne samenwerking.

Christine Zandberg, de tweede Christine van het CDA, mocht de laatste periode nog een klein jaar in de raadzaal van het CDA-geluid laten horen. Dat deed je met verve. Met haar vriendelijke lach en exotische accent kon ze menige boze blik omtoveren in een glimlach. Dit hebben we tijdens de commissie ZOCS vaak mogen aanschouwen. Christine, dank je voor je inzet.

Maurice Meeuwissen. Ik moest vaak denken aan de meeuw uit het PVV-logo als ik Maurice zag of beter gezegd, hoorde optreden in de raad. Maurice was ook vooral actief op social media en bijna elke dag was er wel een Twitterpoll over zaken die vaak weinig te maken hadden met het raadswerk, maar goed, ieder zijn ding. Samen met zijn partner Maurice ging hij als M&M de strijd aan om de gunst van de Rotterdamse kiezer. Het lukte niet om een zetel te bemachtigen in de nieuwe raad. Maurice, dank voor je inzet en het ga je goed.

Nog een paar te gaan en dan gaan we lekker een bakkie doen.

Michel van Elck. Steeds als ik een busje van Trevvel zie rijden, dan denk ik aan Michel van Elck. De vele miskleunen van deze vervoerder en schrijnende gevolgen voor kwetsbare mensen gingen hem aan het hart. Michel heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor een goede oude dag voor onze ouderen en verzette zich hevig tegen het in zijn ogen falend asielbeleid. Ook voetbalvereniging Steeds hoger kon altijd op zijn steun rekenen. Michel, je bent hard maar altijd met een hart. Helaas is het nu ook voor jou toch echt toedeledokie.

John van Assendelft. John is een Leefbaarman van het eerste uur. Hij heeft een enorme staat van dienst. Vrijwilliger, bestuurslid, gebiedscommissielid, raadslid. John heeft overal de Rotterdammers vertegenwoordigd. Maar veel mensen kennen John van de PowNed-documentaire 'Crème de la Crooswijk'. Daarin zien we John in actie als doortastend witgoedverkoper van Correct. Als een trouwe klant belt voor een nieuwe wasmachine voorziet hij haar van een passend advies. Is dat ondergoed van Victoria's Secret of van de Hema? De vrouw antwoordde: ja, van de Hema natuurlijk, ik ben 91 en dan loop je niet meer met een string. Allemaal uit die documentaire, het schijnt echt waar te zijn. John, het was een eer om je in ons midden te hebben in de raadzaal. Geweldig dat jij je blijft inzetten voor de wijkraad van Kralingen. Dank je wel.

Hans van Putten. Voor Hans kan bouwen, bouwen, bouwen maar op één manier ingevuld worden: middeldure koop, middeldure koop, middeldure koop. Zijn doel was vooral om te voorkomen dat er een generation rent ontstaat. Hans is een man met een visie, iemand die op een positieve manier denkt in oplossingen. Hij liet deze dan ook regelmatig optekenen in de kranten. Zijn column over het deltaplan wonen zal nu ongetwijfeld in de werkkamer van Hugo de Jonge op het prikbord hangen. Hans, dank je voor je inzet en dank voor jouw kennis van zaken. Jij hebt Rotterdam absoluut een stukje mooier gemaakt.

Eline Duijm-Wickerhoff. Eline heeft zich keihard ingezet voor de Rotterdamse wijken en gebieden. Ze heeft heel veel gesprekken gevoerd met als doel om de gekozen volksvertegenwoordigers in de wijken zo goed mogelijk in hun kracht te zetten. Maar ook de Rotterdamse (huis)dieren hadden ook haar volledige aandacht. Eline, dank je wel daarvoor. Geert Koster, oftewel de parel uit het zuiden, legde regelmatig het college op de pijnbank. Zijn filmpjes met de titel 'Geert fileert' zijn inmiddels beroemd en berucht, maar dan vooral op het stadhuis. Regelmatig moest wethouder Bonte het ontgelden. Geert reikte zelfs de bokaal voor luchtfietserij en fake news uit aan wethouder Bonte. Geert, dank je voor jouw kennis en humor.

Thomas Roskam. Menig mens die in het stadhuis rondloopt zal het beamen. Met Thomas raak je niet snel uitgepraat. De altijd enthousiaste Thomas nam zijn werk uiterst serieus en probeerde zelfs een keer wat zaken boven tafel te krijgen met een Wob-verzoek. De fractieondersteuning noemde hem dan ook liefkozend Thomas Wobkam. Hopelijk tot snel Thomas.

Caroline Aafjes-van Aalst. Caroline staat bij ons bekend als de vrouw van Zuid. Niet alleen vanwege haar Rotterdamse accent, maar natuurlijk ook voor haar liefde voor Feyenoord. Tijdens de coronacrisis zette zij zich in voor de vaccinatiebus. Hierdoor werd het voor mensen vooral op Zuid makkelijker om zich te laten vaccineren. De menselijke maat en goede ouderenzorg staan bij Caroline hoog op de agenda. We hopen haar dan ook snel terug te zien in onze fractie.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Zo zie je maar, het had korter gekund. Tja. Dat is toch stand-up effectie. Goed, waarde vrienden, ik heb nog een paar korte mededelingen voordat ik zo meteen ga afsluiten. Om te beginnen, blijft u vooral zo meteen dadelijk zitten. Als het goed is wordt er hiervandaan een foto gemaakt door die mijnheer daar. Dan hebben we de voltallige raad, helaas met een paar mensen minder, maar dan krijgt iedereen ook de foto thuisgestuurd, dus u moet zo meteen daarnaar kijken als ik klaar ben. Vertrekkende raadsleden mogen hun naambordje meenemen. Voorlopig nog even laten staan maar u mag het meenemen. Vertrekkende raadsleden, dat hebben we volgens mij dertien jaar geleden geïntroduceerd, mogen ook hun pasje voor het stadhuis behouden, want de redenering is altijd geweest: eenmaal raadslid, altijd raadslid voor Rotterdam. Het minste wat je kunt doen om je te herinneren aan de geur van dit huis is dat je je pasje mag houden. Hij doet het ook echt. Als hij het niet doet, dan laten we hem activeren. Punt drie: ik zou het fijn vinden om samen met de vertrekkende raadsleden op de trapportalen nog een groepsfoto te maken. Dus we maken nu eerst een foto van de totale raad.

Ik was nog vergeten te melden dat vertrekkende raadsleden ook nog een cadeautje krijgen. Dat wordt op de tafels gelegd. Als je terugkomt, kun je het komen halen. Maar u hoeft er niet op te wachten. Als je straks terugkomt staat het als het goed is op jouw plek.

8. Sluiting

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik deze vergadering. Hartelijk dank.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	407
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 28 maart 2022	408
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 3 februari 2022 24 februari 2022	408
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 weken 8 t/m 12	409
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet	409
De geheime bijlagen behorende bij de Voortgangsbrief Warmtebedrijf Rotterdam	409
De Grondexploitatie 2022 van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard	409
Verkiezingsaangelegenheden	409
Vaststelling rechtmatigheid verkiezingen	409
Onderzoek geloofsbrieven en besluit tot toelating leden gemeenteraad in nieuwe samenstelling	409
Afsluiting raadsperiode 2018-2022	411

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 21 april 2022.

De griffier,

De voorzitter,

